

Հ.Մ.Ա.Կ.-Ի Սկաուտական
Միութեան
3-րդ կարգի գիտելիքների
գրքոյկ

ՑԱՆԿ	Էջ
1-Նախաբան	1
2-Հայ Մշակութային Արարատ Կազմակերպություն (էջ 2)	
3-Սկաուտական շարժման պատմությունը (էջ 3)	
4-Սկաուտական Միություն (էջ 3)	
Ա.Դրածք	
Ա1-Նպատակ	
Ա2-Անդամակցություն	
Ա3-Սկաուտական Միության կառույց	
Ա4-Կազմակերպչական աշխատանքներ	
Ա5-Սկաուտական Միության կառույց	
Ա6-Ժողովներ	
Ա7-Պաշտոն	
Ա8-Աստիճան	
Ա9-Կարգապահություն	
Ա10-Կարգ	
Ա11-Մասնագիտական նշաններ	
Ա12-Դրօշակ	
Բ.Երդում և դաւանանք	
Գ.Սկաուտական Միության նշան	
Դ.Եօթեակ	
5-Սկաուտական Միության աշխատանք (էջ 19)	
Ա.Մարմնամարզություն	
Ա1-Առողջապահություն	
Ա2-Ճանաչել մարմնի կարևոր մասերը	
Բ.Դաշտային	
Բ1-Վրան	
Բ2-Թուկ	
Բ3-Հաղորդակցական միջոցներ	
Բ4-Դանակ և կացին	
Բ5-Օջախ	
Գ.Նախնական օգնություններ	
Գ1-Այրուածքներ	
Գ2-Արևահարություն	
Գ3-Քթի արհեստագործություն և բուժում	
Գ4-Կոտրածքներ	
Գ5-Վերքերի տեսակները և վիրակապություն	
Գ6- Նւագ զգացողություն (ուշագնացություն)	
Դ.Տողանցք	

1-ՆԱԽԱԲԱՆ

Հ.Մ.Ա.Կ.-ի Սկաուտական Միութիւնը մէկն է այն կառոյցներից, որտեղ համախմբւած աշխատում են մի շարք հայորդիներ, որոնք կազմում են հայ ժողովորդի մի փոքր մասնիկը:

Հետևաբար՝ Սկաուտական Միութեան պարտականութիւնն է՝ իր անդամներին այնպիսի դաստիարակի, որպէսզի նրանք կարողանան լաւագոյն ձևով ծառայել իրենց երկրին ու ժողովրդին:

Նոյն նպատակից ելնելով՝ կազմւել են 3-րդ կարգի, 2-րդ կարգի և առաջին կարգի գիտելիքների գրքոյկները:

*Այս գիրքը Հ.Մ.Ա.Կ.-ի Սկաուտական Միութեան երրորդ կարգի գիտելիքների գրքոյկն է որում զետեղւած են, սկզբնական գիտելիքներ Սկաուտների համար:

Հ.Մ.Ա.Կ.-ի Սկաուտական Միութեան

Գերագոյն Կազմ

2011

2-ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԱՐԱՏ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ (Հ.Մ.Ա.Կ.)

Հայ Մշակութային Արարատ Կազմակերպությունը, որի կրճատւած անունն է Հ.Մ.Ա.Կ., կեանքի է կոչւել 1944 թւականի Յուլիս 4-ին:
Հ.Մ.Ա.Կ.-ում աշխատում են բազմաթիւ միութենականներ, Թեհրանում եւ այլ գաւառներում, որոնք ըստ իրենց նախասիրութեան անդամակցում են հետևեալ միութիւններին:

Կազմակերպութեան միութիւններն են՝

1-Երեցների Միութիւն

2-Սկաուտական Միութիւն

3-Մարզական Միութիւն

4-Արւեստից Միութիւն

Թեհրանից դուրս աշխատող միաւորները կոչւում են՝ մասնաճիւղ: Ներկայում Հ.Մ.Ա.Կ.-ն ունի 4 մասնաճիւղեր՝

1-Թաւրիզի Մասնաճիւղ

2-Ուրմիոյ Մասնաճիւղ

3-Գեարդաբադի Մասնաճիւղ

4-Շիրազի Մասնաճիւղ

3-ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Սկաուտական շարժման գաղափարը մշակւեց անգլիացի զօրավար՝ Սըր Ռոբերթ Ըսթինսն Սմիթ Լորդ Բէյդըն Փաւլ-ի միջոցով անգլիական բանակի մէջ 1907 թւականին:

Սկաուտիզմ նշանակում է սկաուտական այն շարժումը, որն ունի ազգային, միջազգային եւ համաշխարհային բնոյթ, հիմնական նպատակ ունենալով՝ պատրաստել իւրաքանչիւր երկրի երիտասարդներին, լաւ քաղաքացիներ, որոնք յատկանշւում են առողջ մարմնով, ամուր նկարագրով եւ ազնիւ կենցաղով:

Իսկ Հայաստանում 1918 թականին Օննիկ Եազմաճեանի, Վահան Չերազի եւ Տիգրան Խոյեանի միջոցով հիմնւում է հայկական սկաուտական շարժումը:

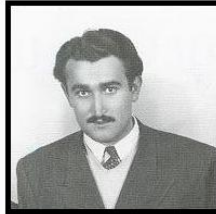
Վահան Չերազի

Տիգրան Խոյեան

Օննիկ
Եազմաճեան

1951 թվականին Ապրիլի 14-ին Թեհրանում Հայ Մշակութային Արարատ Կազմակերպության յարկի ներքոյ հիմնադրուեց սկսնական առաջին խմբակը, բաղկացած 9 հոգուց պատասխանատուութեամբ՝ Աւագ Խմբապետ Լեոնիդաս Օհանեանի:

4-ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

4.Ա.ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴՐԻԱԾՔ

1-ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿ

Սկսնական Միութիւնը իր ծրագրած զանազան աշխատանքներով նպատակ ունի դաստիարակել հայ սերունդներին ֆիզիքապէս եւ բարոյապէս, որպէսզի ծառայեն մարդկութեան եւ հայ ժողովրդին:

2-ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ.Մ.Ա.Կ.-ին անդամակցելու համար նախ եւ առաջ պէտք է լրացնել դիմումնագիր, և յանձնել 3 նկար եւ անձնագրից 1 պատճէն:

Անդամակցութեան դիմումը հաստատուում է Սկսնակապետի միջոցով ապա վաւերացում է Հ.Մ.Ա.Կ.-ի Կենտրոնական Վարչութեան միջոցով:

Իւրաքանչիւր միութենական պէտք է վճարի ճշտած մի գումար, որը կոչուում է անդամավճար, ապա նա կստանայ անդամակցութեան քարտ:

Անդամը պէտք է ամէն տարի վճարի իր անդամավճարը, հակառակ դէպքում՝ անդամակցութիւնը կը դադարի:

Այսպիսով անհատը մուտք է գործում միութեան մէջ, անց է կացնում նորամուտի դասարան եւ ապա մասնակցում է իր նախընտրած խմբի աշխատանքներին: Միութեան անդամ, հայ պատանին կոչուում է՝ հայ Արի, հայ պարմանուհին՝ հայ Արեւուշ, հայ երիտասարդը՝ Երեց հայ երդասարդուհին երիցուհի իսկ կրտսերները՝ Գայլիկ եւ Արծւիկ:

16-ից վեր տարիք ունեցող դիմողները Հ.Մ.Ա.Կ.-ում անդամակցելու համար, պէտք է երաշխաւորեն երկու միութենականների միջոցով:

Անդամի անդամակցութիւնը կարող է դադարել 3 պարագայում՝

2Ա-ՀՐԱԺԱՐԻՆԵԼ

Անդամը միութեան մէջ իր աշխատանքը շարունակել չկարողանալու դէպքում պէտք է ներկայացնի գրաւոր հրաժարական, որում պէտք է բացատրեն հրաժարւելու պատճառները: Ամէն անդամ իր հրաժարականը յանձնում է իր խմբի պատասխանատուին, պէտք է նշել որ Սկաուտական Միութեան մէջ հրաժարականը վաւերացում է Սկաուտապետի միջոցով: Հրաժարականը վաւերացած անհատը կարող է վերանդամակցել կազմակերպութեան շարքերին իր անդամակցութեան ցենզը պահելով, բայց հրաժարականը չվաւերացւելու պարագային պէտք է շարունակի իր աշխատանքը, աշխատանքին չմասնակցելու պարագային՝ անդամակցութիւնը կը դադարեցնի եւ անդամը կը կորցնի իր ցենզը:

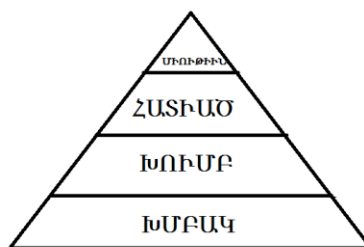
2Բ-ԻՆՔՆԸՍԻՆՔԵԱՆ ԴԱԴԱՐՈՒՄ

Եթէ միութեան անդամը աշխատանքային գործօն մասնակցութիւն չունենայ կամ տարեվճար չվճարի, ինքնըստինքեան կը դադարի միութեան անդամակցութիւնից: Սոյն անհատը նոր դիմումնագրով կարող է վերանդամակցել միութեանը, բայց այս դէպքում՝ կը կորցնի իր անդամակցութեան ցենզը և կը համարուի նոր անդամ:

2Գ-Հ.Ս.Ա.Կ.-ԻՅ ԱՐՏԱՔՍՈՒՄ

Այս պատճականի որոշումը տրւում է Կենտրոնական Վարչութեան կողմից եւ վերջնական է դառնում Պատգամաւորական Ժողովի միջոցով: Անդամը արտքսւում է կազմակերպութիւնից և այլևս վերանդամակցելու իրաւունք չի ունենում բացառաբար Պատգամաւորական ժողովի թոյլտւութեամբ:

3-ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌՈՅՑ

ԽՄԲԱԿ-Սկաուտական Միութեան կառոյցում «Խմբակը» ամենից փոքր հաւաքական միաւորն է, որը բաղկացած է լինում 8-10 անդամներից, ամէն «Խմբակ» ունենում է իր պատասխանատուն և օգնականը:

ԽՈՒՄԲ-Երեքից չորս խմբակների միաւորորմը կոչւում է «Խումբ», որը բաղկացած է լինում 30-40 անդամներից եւ ամէն խումբ ունենում է իր պատասխանատուն և օգնականը:

*Երեցների Խումբը կոչում է փաղանգ:

ՀԱՏԻԱԾ-Միանման խմբերի հաւաքը կոչում է հատւած, Օրինակ՝ արիների խմբերը կազմում են «Արիների Հատւած»ը, արենուշների խմբերը կազմում են «Արենուշների Հատւած»ը, կրտսերների խմբերը կազմում են՝ «Կրտսերների Հատւած»ը, երեցների փաղանգները կազմում են «Երեցների Հատւած»ը:

Բոլոր հատւածները ունենում են իրենց պատասխանատուն և օգնականը:

ՄԻՈՒԹԻՒՆ-Հատւածները միասին կազմում են Սկաուտական Միութիւնը: Սկաուտական Միութիւնը ունի մէկ պատասխանատու, որը ընտրւում է Միութեան Բարձրագոյն Աստիճանաւորների Ժողովում, առաջին կարգի աստիճանաւորների միջից՝ երկու տարին մէկ անգամ:

4-ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Միութիւնը իր ընթացիկ աշխատանքները վարելու համար՝ ունի կազմակերպչական աշխատանքներ, որոնք ունեն իրենց պատասխանատուները նաև ամէն խումբ և խմբակ իր ընթացիկ աշխատանքները ճիշտ, սահուն և կանոնաւոր ընթանալու նպատակով՝ ունի կազմակերպչական աշխատանքներ:

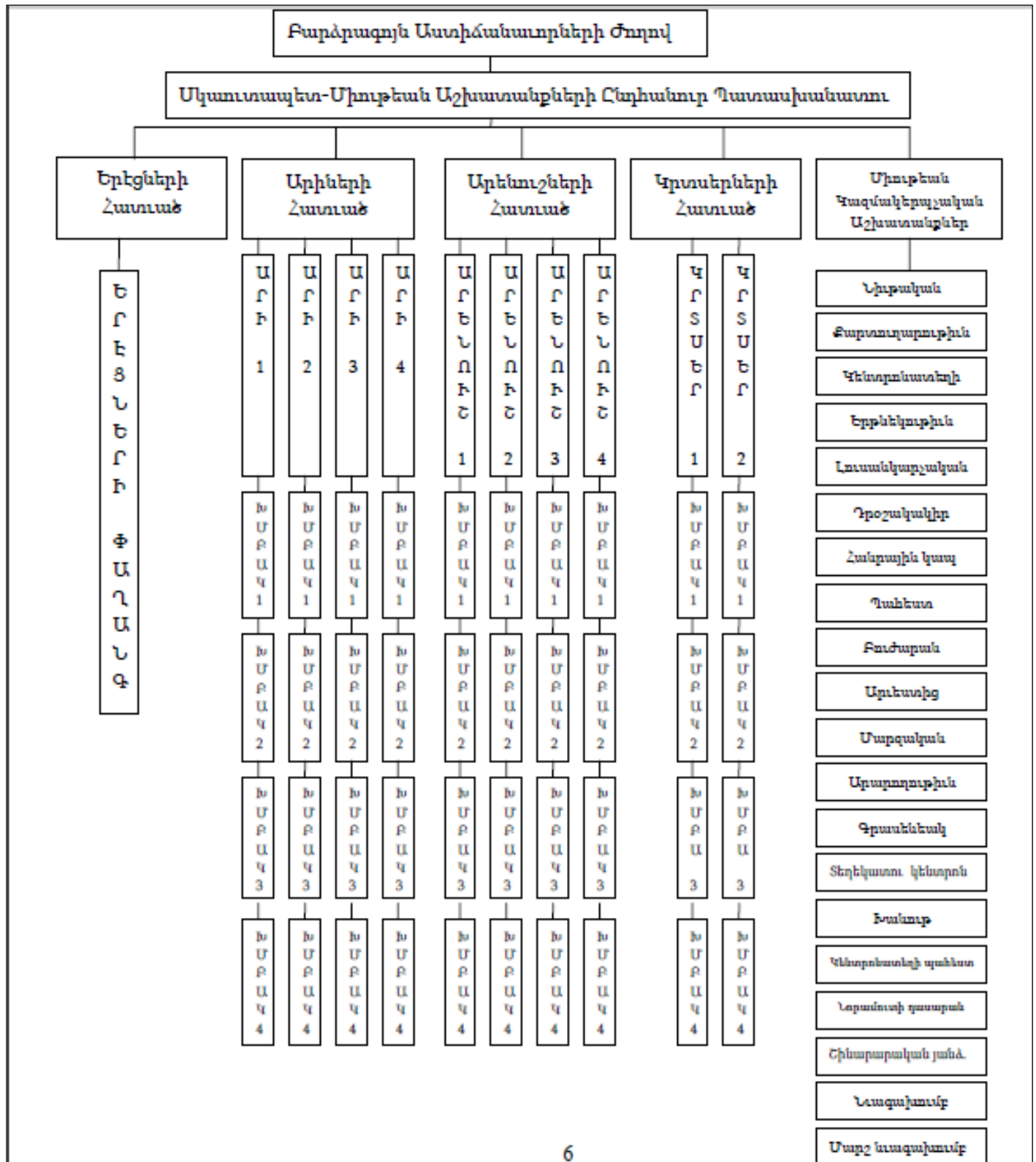
Միութեան, խմբի և խմբակների կազմակերպչական աշխատանքները հետևեալն են՝

- 1-Նիւթական
- 2-Քարտուղարութիւն
- 3-Կենտրոնատեղի
- 4-Երթևեկութիւն
- 5-Լուսանկարչական
- 6-Դրօշակակիր
- 7-Հանրային կապ
- 8-Պահեստ
- 9-Բուժարան
- 10-Արւեստից բաժանմունք

- 11-Մարզական բաժանմունք
- 12-Արարողութիւն
- 13-Գրասենեակ
- 14-Տեղեկատու կենտրոն
- 15-Խանութ
- 16-Կենտրոնատեղիի պահեստ
- 17-Նորամուտի դասարան
- 18-Շինարարական յանձնախումբ
- 19-Նւագախումբ
- 20-Մարշ նւագախումբ

5-ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌՈՅՑ

6-ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Սկստուտական Միութեան մէջ գոյութիւն ունի հետևեալ ժողովները՝

- 1-Խմբակի Ժողով
- 2-Խմբակի Գերագոյն Կազմի Ժողով (պատ. և օգ.)
- 3-Խմբի Ժողով (պատ. և օգ.)
- 4-Խմբի Աստիճանաւորական Կազմի Ժողով (պատ. և օգ.)
- 5- Խմբի Գերագոյն Կազմի Ժողով (պատ. և օգ.)
- 6-Հատուածի Ժողով (խմբերի պատասխանատուները և հատուածի պատ.)
- 7-Պատասխանատուական Ժողով (խմբերի պատասխանատուական կազմ և Գերագոյն կազմ)
- 8-Գերագոյն Կազմի Ժողով
- 9-Միութեան Բարձրագոյն Աստիճանաւորների Ժողով

7-ՊԱՇՏՈՆ

Սկստուտական միութեան մէջ նախատեսուած կառոյցների ղեկավարման համար գոյութիւն ունի հետևեալ պաշտօնները՝ ըստ հերթականութեան՝

- 1-Խմբակի Պատասխանատուի Օգնական
- 2- Խմբակի Պատասխանատու
- 3- Խմբի Պատասխանատուի Օգնական
- 4- Խմբի Պատասխանատու
- 5-Հատուածի Պատասխանատուի Օգնական
- 6-Հատուածի Պատասխանատու
- 7- Միութեան Աշխատանքների Ընդհանուր Պատասխանատուի օգնական
- 8-Միութեան Աշխատանքների Ընդհանուր Պատասխանատու (Սկստուտապետ)

8-ԱՍՏԻՃԱՆ

Սկստուտական Միութեան մէջ, որպէս չափանիշ հիմնական դեր է կատարում աստիճանը, որը ցոյց է տալիս անդամի գիտելիքների և կարողութիւնների մակարդակը:
Աստիճաններն են՝

Դեր առաջնորդ

Առաջնորդ

Վարիչ
Առաջնորդ

Դեր Խմբապետ

(Բրոնզէ նշանով)

Խմբապետ

(Արծաթէ նշանով)

Աւագ Խմբապետ

(Ոսկէգոյն նշանով)

9-ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Միութեան աշխատանքները այն ժամանակ իրենց լաւագոյն արդիւնքին կը հասնեն երբ այդ աշխատանքները կատարւեն կարգապահութեամբ և համագործակցաբար: Ուրեմն ամէն մի աշխատանքի և գործի յաջողելու երաշխիքը կարգապահութիւնն է:

Միութեան մէջ Սկաուտապետը իրաւասու է որևէ անհատի իր անկարգապահ և հակականոնագրական ընթացքի համար պատժել ներքոյիշեալ պատիժներով՝

- 1-Նկատողութիւն
- 2-Յանդիմանութիւն
- 3-Թաշկինակազրկում
- 4-Որևէ աշխատանքից զրկում
- 5-Աստիճանազրկում
- 6-Կախակայում
- 7-Արտաքսում

10-ԿԱՐԳ

Սկաուտական միութիւնը ունի 3 կարևոր կարգեր, որոնք են՝

3-րդ կարգ, 2-րդ կարգ, առաջին կարգ

Ամէն մի անդամ նախքան խմբում աշխատանք սկսելը պիտի մասնակցի նորամուտի դասարանին:

Ապա խմբում իրեն կը սովորեցնեն 3-րդ կարգի գիտելիքները, որը իւրացնելուց յետոյ սկաուտը պիտի անցկացնի պատկան քննութիւնները, յաջողելու դէպքում նա կարող է կրել 3-րդ կարգի նշանը: 3-րդ կարգը լրացնելուց յետոյ սկաուտը նոյն ձևով կարող է անցկացնել հերթականօրէն 2-րդ եւ առաջին կարգերը ստանալով նրանց նշանները:

11-ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ (Բաջ)

Սկաուտական միութիւնը ունի մասնագիտական նշաններ, որոնք տրւում են երբ սկաուտը հմտանում է որևէ գործի մէջ եւ կարողանում է այն լաւագոյն կերպով կատարել եւ անցկացնել պատկան քննութիւնները: Մասնագիտական նշանները տրւում են զանազան մարզերում եւ դրանց թիւը բաւական շատ է, օրինակ՝ նախնական օգնութիւն, կապ, դէկավարում, կայծ, հայոց պատմութիւն և այլն:

12-ԴՐՕՇԱԿ

12 Ա.ԴՐՕՇԱԿԻ ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇՆ

Հնուց ի վեր դրոշակը ստեղծել և գոյացել է իբրև կենդանի պատկեր կամ ներկայացումը մի հաւաքականութեան, դրոշակը ներկայացնում է մի ամբողջ հաւաքականութիւն, այսու որևէ անպատում և անյարգում դրոշակին՝ վերադառնում է այդ հաւաքականութեանը:

12 Բ.ԴՐՕՇԱԿԻ ԾԱԳՈՒՄԸ

Պատմագրերի համաձայն եգիպտացիները իրենց զինուորներին համախմբելու համար գործածել են աստուածների դէմքերով գլխաւորած ձողեր՝ զարդարած գոյնզգոյն երիզներով: Հաւանաբար սրանք առաջին դրոշակներն են եղել: Յետագային դրոշակները եղան որոշ գոյնի եւ չափի ձողերի վրայ ամրացւած պաստառներ: Սրանք գործածւում էին զինուորների հաւաքի ժամանակ:

12 Գ.ԴՐՕՇԱԿՈՎ ԲԱՐԵՒԵԼ

Ա.ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐՕՇԱԿԸ-Ազգային դրոշակը երբեք չեն խոնարհի որևէ դրոշակի կամ անձի:

Բ.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴՐՕՇԱԿ, ԽՄԲԻ ԴՐՕՇԱԿ- Այս դրոշակներով բարևելու համար պէտք է այն 45 աստիճան իջեցնել դէպի առջև:

12 Դ.ԴՐՕՇԱԿԻՆ ԲԱՐԵՒԵԼԸ

Սկաւառը միշտ դրոշակին կը բարևի և այն բարձր դիրքում է գտնւում: Երբ դրոշակակիրները դրոշակներով տողանցքում են, սկաւառը պէտք է բարևի դրոշակին երբ նա գտնւում է դրոշակից 4 մետր առաջ եւ շարունակի բարևելը մինչև 4 մետր անցնի դրոշակից:

12 Ե.ԴՐՕՇԱԿԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Դրոշակները ունենում են տարբեր տեսակներ, լինում են տարբեր չափերի, կրում են տարբեր զինանշաններ, սիմբոլներ և գոյներ: Դրոշակները ըստ իրենց ճիշտ օգտագործման և զանազանության, բաժանում են տարբեր տեսակների՝ Երկրների, Ձինուորական և այլն: Ամեն երկիր ունի իր համար յատուկ դրոշ, որը ներկայացնում է այդ երկրի անկախությունը, գոյությունը եւ ժողովրդին:

Ամեն գոյն և նշան դրոշակում ունի յատուկ իմաստ օրինակ՝

Աստղ՝ միացում/հաւաքականություն		Չինաստան
Խաչ՝ Քրիստոնեության նշան		Շվեդիա
Լուսին՝ կեանք եւ խաղաղություն		Փաքիստան

Իսկ դրոշակների գոյների նշանակությունները՝

1-ճերմակ (Մաքրություն, արդարություն) 2-մոխրագոյն (համբերություն, մեղմություն) 3-Կարմիր (յանդգնություն, վեհանձնություն) 4-նարնջագոյն (զւարթություն, լաւ նկարագիր, հարստություն) 5-բաց կապոյտ (Վեհ նպատակ) 6-մուգ կապոյտ (հնարամտություն) 7-ոսկէ դեղին (գործածական ճարտարություն) 8-մուգ դեղին (աշխատանք) 9-Մանուշակագոյն (յարատւություն) 10-սրճագոյն (ճարպկություն) 11-բաց կանաչ (յոյս, անձնանւիրություն) 12-Մուգ կանաչ (Անտառի գիտելիք, բնութեան սէր) 13-սև (ոյժ, վստահություն, ապահովություն):

12 Զ.ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴՐՕՇԱԿ

Հ.Մ.Ա.Կ.-ի Սկաուտական միությունը ունի իր յատուկ դրոշակը, որի գոյները նմանում են եռագոյնին: Սոյն դրոշակի պատկերը ներքևում է:

Իւրաքանչիւր հատւած եւ խումբ ունի իր դրօշակը:

Եթէ սկաուտական ծրագիրը ընդհանուր միութեանն է, պիտի միութեան դրօշակը անպայման լինի, եթէ խմբի կամ հատւածի՝ հետևաբար խմբակիներ ևս պէտք է լինի, սոյն դրօշակները պաշտօնական են համարուում հետևեալ կարգով՝ կազմակերպութեանը, միութեանը, հատւածինը, խմբինը և խմբակիները:

Ժողովներում պէտք է լինի ժողովի արժէքին համապատասխան դրօշակ, եթէ դրօշակը 2 խմբի է պատկանում, կարելի է դրօշակները բազմապատկման նշանի նման դնել: Եթէ հատւածի է պատկանում կամ միութեան տեսակետից արժէք ունի, պէտք է միութեան կամ հատւածի դրօշակը լինի միւս դրօշակների կողքին:

Բանակումներին յատկացւած դրօշակը ուրիշ առիթով չպիտի օգտագործւի: Որևէ պատճառով պղծւած դրօշակը չպիտի նորից գործածւի:

Այն անհատը, որ դրօշակն է կրում կոչւում է դրօշակակիր:

Պաշտօնական աշխատանքների ընթացքում դրօշակակիրը դրօշակը կրելու ժամանակ պէտք է իր մարմնից 30 աստիճանով թեքւած պահի, իսկ սովորական ժամանակ կրի այն աջ ձեռքով, որի ձողը յենւած է ուսին:

Պաշտօնական
աշխատանքների
ժամանակ

Սկաուտական աշխատանքների բացման և փակման արարողութիւնը լինում է դրօշակով: Առաւօտեան նախ ծածանւում է դրօշակը, ապա սկաուտները երգում են Յառաջ նահատակը, իսկ փակման արարողութեան ժամանակ, երգում են՝ Հայ Արին եւ յետոյ դրօշակը իջեցւում է:

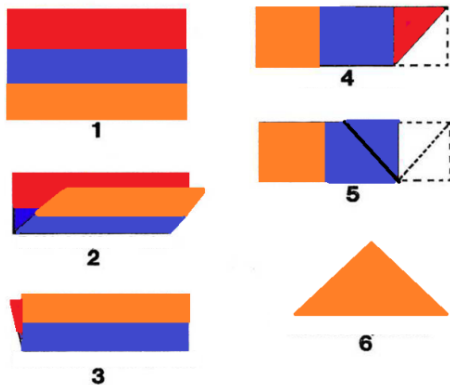

12.Է.ԴՐՕՇԱԿԻ ԱՐԺԷՔԸ

Դրօշակը ոչինչ չէ բացի մի գունաւոր կտոր, մի ձողի վրայ, բայց երբ քննենք դրօշակը մաս առ մաս, կը տեսնենք, որ լի է մի ժողովրդի երակներում հոսող դարաւոր խորհուրդներով, որը պահել է այդ ժողովրդին կենդանի՝ պատմութեան անդադար եւ փոթորկոտ շաւիղներում: Մի ժողովրդի կամ հաւաքականութեան դրօշակին որևէ անպատում և անյարգում դրօշակին վերադառնում է այդ ժողովրդին կամ հաւաքականութեանը:

12. Ը.ԴՐՕՇԱԿԻ ՊԱՀԵԼԸ ԵՒ ՀԱԻԱՔԵԼԸ

Դրօշակը կարևոր է մաքուր պահել, մաքրել, անգամ վերանորոգել: Հին դրօշակները, որոնք պատմական արժէք ունեն, կարելի է մի առ ժամանակ ցուցադրման դնել, հակառակ պարագային՝ պէտք է ոչնչացի՝ այրելով: Դրօշակը պէտք է 3 տակ ծալի եւ ապա աջ կողմից եռանկիւնների բաժանելով՝ ծալի, պահի յատուկ տեղում՝ իր յատուկ պատեանում: Ծալելուց առաջ պէտք է ուշադիր լինել, որ դրօշակը լրիւօրէն չոր լինի:

Բ.ԵՐԴՈՒՄ ԵՒ ԴԱԻԱՆԱՆՔ

1-ՍԿԱՌԻՏԻ ԵՐԴՈՒՄԸ

Սկաուտի պարտականութիւնն իր անդամակցութեան առաջին իսկ օրանից այն է, որ հասկանալով իր միութեան երդման իմաստը՝ յիշի և գործադրի այն, ամէն տեղ եւ ամէն ժամանակ՝ տանը, դպրոցում, միութեան մէջ և այլ ուր:

Անդամը պաշտօնապէս երդում է միութեան տարեկան երդման արարողութեան ընթացքում:

Երդումը պէտք է կատարել բարձր ու խորիստ ձայնով եւ զգաստ վիճակում:

ԱՐԻ ԵՒ ԱՐԵՆՈՒՇԻ ԵՐԴՈՒՄԸ

Երդում եմ պատուվս

Հաւատարիմ լինել

Աստծու, ազգիս եւ հայրենիքիս,

Միշտ օգնել ուրիշներին

Եւ Գործել՝
Իբրեւ պարտականութեանը գիտակից
Արի
Եւ վեհանձն մարդ՝
Հնազանդւելով հայ սկառուտի դաւանանքին:

ԵՐԴՄԱՆ ԲԱՅԱՏՏՐՈՒԹԻՒՆ

Երդում եմ պատուովս –Պատիւը մարդու ամենից թանգագին ունեցւածքն է, յաճախ մարդիկ նախընտրել են մեռնել, բայց անպատիւ չապրել:
Հաւատարիմ լինել Աստծու, ազգիս եւ հայրենիքիս-Նշանակում է ամէն անձ կատարեալ նւիրումով ծառայի Աստծուն, իր ազգին և հայրենիքին և չդաւաճանի որևէ պատճառով մինչև անգամ ամենից դժուարին պայմանների մէջ, քանի որ խոստացել է հաւատարիմ լինել, ծառայել հայ ազգին՝ ճանաչելով մեր հայրենիքը, հայոց պատմութիւնը, մշակոյթը և միշտ պատրաստ լինի գործելու իր ազգի նպատակների իրագործման ճամբին:
Միշտ օգնել ուրիշներին-Մարդը հոգեկան բաւարարութիւն է ստանում այն ժամանակ, երբ օգնում է իր շրջապատին եւ ուրախ ու հանգիստ է այն ժամանակ, երբ շրջապատն էլ ուրախ է: Սկառուտը որևէ ջանք չի խնայում կարիքաւորների օգնութեան հասնելու համար:
Եւ Գործել Իբրեւ պարտականութեանը գիտակից – Երդում ես գործել այն անձի պէս, որ գիտակցում է իր պարտականութիւնը եւ հասկանում է թէ ինչ է սպասւում իրենից և ինչու:
Արի-Երդում ենք գործել քաջասրտօրէն եւ աշխոյժ:
Եւ վեհանձն մարդ- Նշանակում է ազնիւ բնաւորութիւն ունեցող և մեծահոգի մարդ:
Վեհանձն մարդը չի թողնում ուրիշները տուժեն իր արարքներից, այլ իր բոլոր կարողութիւնները ի գործ է դնում ուրիշներին օգնելու համար:
Հնազանդւելով հայ սկառուտի դաւանանքին-Միութեան անդամը օժտւած պիտի լինի մարդկային ամենաբարձր տւեալներով, որը կոչւում է դաւանանք: Միութեան անդամը պէտք է լաւ ըմբռնի դաւանանքի բոլոր կէտերը, իմանայ նրանց իմաստը և իրագործի իր կեանքի մէջ:

ԳԱՅԼԻԿ-ԱՐԾԻԻԿՆԵՐԻ ԵՐԴՈՒՄ

Պատիւս վրայ խոստանում եմ
Անել կարելիս
Հաւատարիմ մնալու համար
Աստծու, ազգիս և ընտանիքիս,
Միշտ օգնել ուրիշներին,
Ու օրը մի բարի գործ անել:

ԵՐԷՑ-ՈՒՀԻՆԵՐԻ ԵՐԴՈՒՄ

Երդում եմ պատուովս,
Հաւատարիմ մնալ,
Հայ սկառուտի վեհ սկզբունքներին և օրէնքներին,
Ծառայել ազգիս և հայրենիքիս,
Ու ամբողջ ուժով աշխատել հայ ժողովրդի իրաւունքների վերատիրացման համար,

Պայքարել այլասերման և ապագայնացման դեմ,

Պահպանելով հայ լեզուն, հայ մշակոյթը և ազգային նկարագիրը:

ԵՐԴՄԱՆ ԲԱՅԱՏՏՐՈՒԹԻՒՆ

Երդուում եմ պատուովս - Երդուում եմ պատուովս

Հաւատարիմ մնալ-չդաւաճանել

Հայ սկաուտի վեհ սկզբունքներին եւ օրէնքներին-հայ սկաուտի կանոններին եւ օրէնքներին:

Ծառայել ազգիս եւ հայրենիքիս-աշխատել ազգիս եւ հայրենիքիս համար:

Ու ամբողջ ուժով աշխատել հայ ժողովրդի իրաւունքների վերատիրացման համար- ու ոչ մի ջանք չխնայել հայ ժողովրդի արդար իրաւունքներին նորից տէր կանգնելու համար:

Պայքարել այլասերման և ապագայնացման դեմ-պայքարել օտարաշտութեան և հակազգայնութեան դեմ:

Պահպանելով հայ լեզուն, հայ մշակոյթը և ազգային նկարագիրը-պահելով հայ լեզուն, մշակոյթը և ազգային ինքնությունությունը:

2-ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏԻ ԴԱԻԱՆԱՆՔԸ

Ինչպէս նշեց երդման բացատրութեան վերջում, հայ սկաուտը պէտք է օժտւած լինի մարդկային ամենաբարձր տւեալներով, որոնք կոչւում են դաւանանք, բաղկացած 12 կէտերից, որոնց գործադրելը կառաջնորդի մեզ դէպի լաւ մարդ դառնալը:

1-ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏԸ ՀՆԱԶԱՆԴ Է-նշանակում է, որ անդամը լսում և յարգում է իր աստիճանատուներին, նաև իրենից մեծ ու փորձառու անհատներին: Նա օրինապահ է, չի խախտում որեւէ օրէնք, որովհետեւ գիտի, որ օրէնքները պահպանում են մարդկային հաւաքականութիւնների կարգը: Նա, ով չի հնազանդում, իրաւունք չունի նաև հրամայել: Հաւաքականութիւնը ունի իր պատասխանատուն, որին պէտք է հնազադւեն բոլորը: Առանց հնազանդութեան ոգու, հնարաւոր չի վարել ոչ խումբ եւ ոչ էլ խմբակ:

2-ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏԸ ՄԻՇՏ ՕԳՆՈՒՄ Է ՈՒՐԻՇՆԵՐԻՆ-Հայ սկաուտը միշտ օգնում է բոլոր նրանց, ովքեր կարիք ունեն նրա օգնութեան, հովանաւորում և պաշտպանում է իրենից տկարներին, քանի որ նա հաւատացած է մարդկայնութեան: Նա անձնապաշտ չէ այլ գոհաբերող է: Այսպիսով նա ստանում է հոգեկան բաւարարութիւն եւ հաճոյք:

3-ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏԸ ՀԱԻԱՏԱՐԻՄ Է-Հայ սկաուտը հաւատարիմ է նախ իր անձի նկատմամբ և միշտ լսում է իր խղճի ձայնը: Նա պարտականութիւններ ունի Աստծոյ, մարդկութեան եւ հայրենիքի հանդէպ:

4-ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏԸ ՄԱՔՈՒՐ ՀԱՅԵՐԷՆ Է ԽՕՍՈՒՄ-Ամէն մի ազգի յարատւման նշանաւոր ազդակներից է նրա լեզուն, ուստի Սկաուտական Միութեան անդամը, որը ձգտում է իր ազգի գոյատւմանը մաքուր հայերէն խօսելով առաւել մի քայլ է առնում արգելք հանդիսանալով ձուլման վտանգին և աջակից դառնում ազգապահպանման սուրբ գաղափարին:

5-ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏԸ ՄԱՔՈՒՐ Է ՄՏՔՈՎ, ԽՕՍՔՈՎ ԵՒ ԳՈՐԾՈՎ-Մարմնի մաքրութեան չափ կարեւորութիւն ունի նաև մտքի մաքրութիւնը: Սկաուտական Միութեան անդամի միտքը պէտք է աշխատի ազնիւ մտածումներով և գեղեցիկ գաղափարներով: Մաքուր մտքից առաջանում է մաքուր խօսքը, իսկ մաքուր խօսքից մաքուր գործը: Անդամը պէտք է խօսի այն ինչ մտածում է, ուրեմն խօսքն ու գործը պիտի լինեն ներդաշնակ:

6-ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԸ ԲԱՐԵԿԻՐԹ Է-Բարեկիրթ կոչում են այն անձնատրությունները, որոնք քաղաքավարի են եւ յարգում են բոլորին: Քաղաքավարությունը իր մէջ ունի շատ մանրամաս կէտեր, որոնց հետևում է ամէն մի անդամ, որպէսզի կարողանայ ձեռք բերի մարդկային բարեացակամութեանը և ունենայ սիրալիր վերաբերմունք, որոնք հաւաքական կեանքում յաջողակ լինելու ամենակարևոր պայմաններից է:

7-ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԻ ԽՕՍՔԸ ՆԻՐԴԱԿԱՆ Է-Մարդը իր մտքերը արտայայտում է իր խօսքով եւ այդպիսով յարաբերութիւն է ստեղծում ուրիշների հետ: Ահա թէ ինչու երբ խօսում է Սկաուտական Միութեան մի անդամ, պէտք է իր խօսքը ապացոյցը լինի իր մտքի և գործի, որը նաև ապացոյցն է կամքի և տոկունութեան: Նա պէտք է իր մէջ զարգացնի պատասխանատւութեան և արժանապատւութեան զգացումը:

8-ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԸ ՊԱՏԻՈՎ Է-Պատուով լինելը այն գեղեցիկ գաղափարն է, որ մարդկությունը դեռ շատ հնուց հաւատացած է եղել նրան, այն զգացմունքն է, որ թոյլ է տալիս ամէն մարդ առանց ամօթի քայլի իր կեանքում և հեռու մնայ մտատանջութիւններից: Պատուով ապրել այսինքն՝ չանել որևէ գործ, որ վատ է և զոջում պէտք է առաջացնի:

9-ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԸ ՏՆՏԵՍՈՂ Է-Սկաուտը չի սիրում փչացնել եւ անտեղի վատնել որևէ բան՝ դրամ թէ կեանք կամ որևէ ուրիշ բան, քանի որ գիտակցում է դրանց բոլորի բարոյական եւ նիւթական արժէքները:

10-ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԸ ԶԻԱՐԹ Է ՈՒ ԽԱՆԴԱՎԱՌ-Ուրախ տրամադրութիւն ունենալը օգնում է մարդուն, որ աւելի հանգիստ հանդիպի կեանքի դժարութիւններին և պայքարի դրանց դէմ: Այն աշխուժութիւնը, որ ուրախ մարդը զգում է իր մէջ, այնքան մեծ ուժ է ներշնչում նրան, որ երբեք չի յուսահատում և համբերութեամբ վերացնում է դժարութիւնները: Ուրախ մարդը իր շրջապատում ստեղծում է ուրախ տրամադրութիւն եւ հաճելի մթնոլորտ:

11-ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԸ ԱՇԽԱՏԱՍԷՐ Է-Սկաուտը յառաջադէմ է և միշտ ձգտում է դէպի աւելի բարձր, թէ կրթական և թէ կեանքի և ուրիշ ասպարէզներում, իսկ աշխատասիրութիւնը յառաջադիմութեան ամենակարևոր տուէլն է: Սկաուտը խուսափում է ծուլութիւնից, ուշադրութեամբ և բժախնդրութեամբ աշխատում է հասնել իր նպատակին եւ չի յուսահատում մինչև իր նպատակին հասնելը:

12-ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԸ ՔԱՋ Է ՈՒ ԴԻՄԱՅԿՈՒՆ-Քաջ, սառնարին և դիմացկուն մարդը երբեք չի վախենում կեանքի դժարութիւնից, չի ընկճում նրա պատահական դէպքերից, ուստի և յաջողում է իր բոլոր ծրագրած աշխատանքներում և յանձն առած պարտականութիւնների մէջ:

Գ-Հ.Մ.Ա.Կ.-Ի ՄԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆ

Հայ սկաուտի երդման երեք կետեր՝

- 1) Հաւատարմութիւն
Աստծուն, ազգին եւ հայրենիքին
- 2) Պարտականութիւն հանդէպ
սկաուտական շարժման

Բոլոր Հայ սկաուտները մէկ
Ուղղութեամբ են մտածում:

Բոլոր Հայ սկաուտները մէկ
Օղակի շուրջ են հաւաքւում:

Հայ Սկաուտը միշտ
Ժպտում է:

Հայ սկաուտի դաւանանքի
12 կէտերը

Հայ սկաուտի ընթացք՝
«օրը մի բարի գործ կատարել»:

Հայ սկաուտի երդման
երեք կէտերի միացում:

Արաքս գետը

Գիտութիւն

Ճշմարտութիւն

Միս ու Մասիս Գագաթները

Դ.ԵՕԹԵԱԿ

1-Նշան

2-Բարև

3-Ձեռք

4-Նշանաբան

1-ՆՇԱՆ

5-Ընթացք

6-Խորհրդանիշ

7-Զգեստ

Նշանը տալիս են աջ ձեռքով, այնպես որ թևը արմունկից ծալվելով ստանում է 90 աստիճան: Նշանը գործածում է երդման ժամանակ և նույնպես ուշադրություն գրավելու ժամանակ: Երեք մեջտեղի մատերը երդման երեք կետերն են յիշեցնում՝ Աստծուն, հայրենիքին և ընտանիքին: Բթամատը տրուում է ճկոյթի վրայ և այդ նշանակում է, որ միշտ մեծ սկաուտը պաշտպանում է փոքրին և փոքրը միշտ հնազանդում է նրան: Բթամատը և ճկոյթը կազմում են մի օղակ, որը նշանակում է թե՛ բոլոր սկաուտները հաւաքւած են մի օղակի շուրջ:

2-ԲԱՐԵՎ

Բարև տալիս են աջ ձեռքով: Թևը առջեւի մասից կիսակամար կազմելով բարձրանում է մատները սկաուտի նշանի ձևն են ստանում և ցուցամատը կաշում է յօնք, այնպես որ ունքի 1/3 մասը դուրս է մնում բազուկի և թևի անկիւնը մօտաւորապէս 45 աստիճան պիտի լինի: Սկաուտական բարևը թէ գլխարկով և թէ առանց գլխարկ կարելի է տալ: Բարևը գործածում է, երբ ուզում ենք բարևել բարձր աստիճանաւորներին, դրօշակին, երբ ծանօթանում ենք մի նոր սկաուտի հետ եւ նմանապէս երբ հեռանում ենք:

3-ՁԵՌՔ

Սկաուտները ձախ ձեռքով են ձեռք տալիս, որովհետեւ ձախ ձեռքը սրտին աւելի մօտ է և մտերմութիւնն է ցուցաբերում: Ճկոյթը և Բթամատը դիմացինի ձեռքի շուրջ կազմում է մի շրջան, որ աշխարհի բոլոր սկաուտների միասնականութիւնն է արտայայտում: Ցուցամատը, միջամատը և մատանեմատը միցւած են իրար, երդման 3 կետերը յիշեցնելու, միայն երբ նոյն ազգից 2 սկաուտ ձեռք են տալիս իրենց ցուցամատները դնում են միմեանց զարկերակի վրայ, որով իրենց եղբայր լինելն են ապացուցում :

4-ՆՇԱՆԱԲԱՆ

Բոլոր սկաուտների նշանաբանն է (միշտ պատրաստ), բայց ամեն մի ազգ ունի իր յատուկ նշանաբանը ինչպես հայ սկաուտների նշանաբանն է (Բարձրացիր Բարձրացուր), որը նշանակում է առաջ քեզ կրթիր, յետոյ ուրիշին:

5-ԸՆԹԱՑՔ

Սկաուտների ընթացքն է (օրը մի բարի գործ կատարել): Այսինքն ամեն մի սկաուտ թե գործով և թե ոգով պիտի աշխատի որեւէ ձեռով օգտակար հանդիսանալ ուրիշներին:

6-ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇ

Ա-Արենույների խորհրդանիշ

Բ-Կրտսերների խորհրդանիշ

Գ-Երեցների խորհրդանիշ

Դ-Արիների խորհրդանիշ

Ա-ԱՐԵՆՈՒՇՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇ

Արենույների խորհրդանիշը Լիլիան ծաղկի պատկերն է: Ունի ծաղկի երեք թերթիկ, որը երդման 3 կետերն են յիշեցնում: Վերեւի թերթիկի վրայ կայ մի ուղիղ գիծ, որը նշանակում է թե բոլոր արենույները մեկ ուղղությամբ են մտածում: Երկու աստղերը նշանակում են գիտություն և ճշմարտություն: Նշանի միջի շրջագիծը, որի մեջ է գտնուում Մասիս սարը և Արաքս գետը, նշանակում է, որ աշխարհի բոլոր արենույները միացած են իրար: Արևի 12 ճարագայթները դաւանանքի 12 կետերն են ցուցադրում:

Խորհրդանշի ներքևի մասում կայ ժապաւենը, որը նմանեցում է արենույի ծիծաղկոտ դեմքին: Ներքևի շղթան արենույի ընթացքի ցուցադրիչն է:

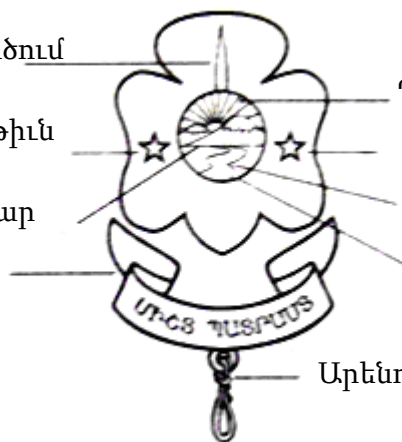
Բոլոր Արենույները

Մեկ ուղղությամբ են մտածում

Գիտություն

Մասիս սար

Արենույների ծիծաղը

Դաւանանքի 12 կետերը
ճշմարտություն

Արաքս գետ

Բոլոր Արենույները մեկ
Օղակի շուրջ են հաւաքւած

Արենույների ընթացքը

Հայ Արենույների խորհրդանիշ

Բ-ԿՐՏՍԵՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇ

Կրտսեր հատվածի խորհրդանշանում՝ պատկերված է Գայլի գլուխը և Արծվի թևերը, որոնք տեղադրված են, Սկաուտական Միության նշանի վրայ:

Գայլի գլուխը խորհրդանշում է արական սեռին պատկանող կրտսեր սկաուտներ՝ գայլիկներին: Գայլը յիշեցնում է անտառի տղայի պատմությունը, Մոզլի, Jungle book: Գայլը խորհրդանշիչն է արկածախնդիր, աշխոյժ ու հաւաքական կեանքին հաւատարիմ՝ սկաուտների:

Արծվի թևերը խորհրդանշում են իգական սեռին պատկանող սկաուտներ՝ արծիկներին: Արծիկներն էլ, հաւաքական կեանքի հաւատարիմ սկաուտներ են: Այս իմաստով է որ գայլիկների խմբակին անւանում են Վոհմակ իսկ արծիկների խմբակին Երամ

Հայ Կրտսերների խորհրդանիշ

Գ-Երեցների խորհրդանիշ

Երեցների Հատվածի խորհրդանիշը խառիսխն է:

Խառիսխը փորձառության, հզոր կառույցի, կայունության և յոյսի խորհրդանիշն է:

Հայ Երեցների խորհրդանիշ

Դ-ԱՐԻՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԻՇ

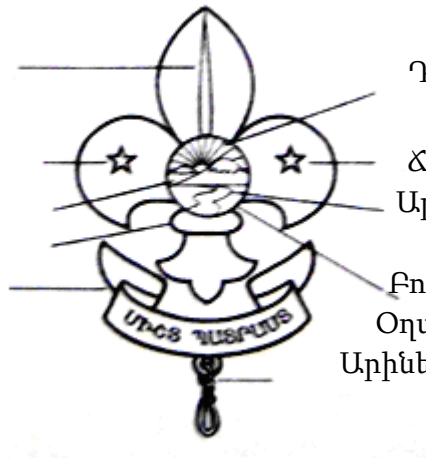
Արիների խորհրդանիշը կազմված է ձիթապտուղի տերեւից, որը երդման 3 կէտերն է յիշեցնում: Վերելի մասում կայ մի ուղիղ գիծ, որը նշանակում է թէ բոլոր արիները մէկ ուղղութեամբ են մտածում: Երկու աստղերը նշանակում են գիտութիւն և ճշմարտութիւն: Նշանի միջի շրջագիծը, որի մէջ է գտնուում Մասիս սարը եւ Արաքս գետը, նշանակում է, որ աշխարհի բոլոր արիները միացած են իրար: Արևի 12 ճարագայթները դաւանանքի 12 կէտերն են ցուցադրում:

Խորհրդանիշի ներքևի ժպիտը նմանեցում է արի սկաուտի ծիծաղով բացւած բերանին: Ներքևի շղթան արի սկաուտի ընթացքի ցուցադրիչն է:

Խորհրդանշի իսկական պատկերը բոլոր ազգերի մէջ նոյնն է միայն նրանց մէջտեղի պատկերները ազգային խորհրդանշերին համապատասխան տարբերում են:

Բոլոր Արիները մէկ
ուղղութեամբ են մտածում

Գիտութիւն
Մասիս սար
Երդման 3 կէտերի միացում
Արիների ծիծաղը

Դաւանանքի 12 կէտերը

Ճշմարտութիւն
Արաքս գետ

Բոլոր Արիները մէկ
Օղակի շուրջ են հաւաքւած
Արիների ընթացքը

Հայ Արիների խորհրդանիշը

Ե.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆ

Բաղկացած է բոլոր հատւածների նշանների միացումից

Միութեան նշան

Զգեստ

Հ.Մ.Ա.Կ.-ի Սկաուտական Միութեան զգեստը հետևեալն է՝

-Կրտսերների հատուած՝

Գայլիկներ՝ մուգ կապոյտ տաբատ, կապոյտ շապիկ

Արծիկներ՝ մուգ կապոյտ փէշ, կապոյտ շապիկ

-Արի –Արենուշների հատուած՝

Արիներ՝ մուգ կապոյտ տաբատ, մոխրագոյն շապիկ

Արենուշներ՝ մուգ կապոյտ փէշ, մոխրագոյն շապիկ

-Երեցների հատուած՝

Երեցներ՝ մուգ կապոյտ տաբատ, հողագոյն շապիկ

Երեցուհիներ՝ մուգ կապոյտ փէշ, հողագոյն շապիկ

-Գերագոյն կազմ՝

Մուգ կապոյտ տաբատ ու շապիկ

Մուգ կապոյտ փէշ ու շապիկ

Թաշկինակի գոյները

Թիւ 1 –կապոյտ

Թիւ 2-կարմիր

Թիւ 3-Նարնջագոյն

Թիւ 4-Կանաչ, դեղին ժապաւենով

Կրտսեր 1՝ մուգ կապոյտ, բաց կապոյտ ժապաւենով

Կրտսեր 2՝ մուգ կապոյտ, կարմիր ժապաւենով

Երեցների փաղանգ՝ մուգ կարմիր, բաց կապոյտ ժապաւենով

Գերագոյն կազմ՝ բաց կապոյտ

5-Սկաուտական Միութեան աշխատանք

Ա.ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

1-Առողջապահութիւն

Ա.Մաքրութիւն

Մաքրութեանը հետևելով՝ տարբեր մանրէների մուտքը մարմնին, արգելում ենք:

Ա1-Մորթ

Մորթը պէտք է միշտ մաքուր պահել: Մորթի լւանալը պատճառ է դառնում, որ մորթի ծակոտիները բացւեն ու մորթային շնչառութիւնը կանոնաւորի, որը մարդուն հանգստութիւն եւ զւարթութիւն է պատճառում:

Առողջ մորթ ունենալու համար կարևոր է արևի ճառագայթը, դա մորթի վերնամաշկի մէջ առաջ է բերում արեան կուտակում, որը իր հերթին ուժեղացնում է մորթը և այդ ձևով նպաստում մազերի և եղունգների աճմանը եւ ամրապնդմանը:

Ա2-Աչքեր

Աչքերը պէտք է միշտ մաքուր պահել: Երբեք չպէտք է կեղտոտ սրբիչով կամ թաշկինակով աչքերը մաքրել: Գրելու կամ կարդալու ժամանակ չպէտք է շատ մօտիկից նայել եւ կարդալ առնուազն 30 սմ. տարածութիւն պիտի լինի աչքերի եւ գրքի միջև: Նաև լոյս պիտի լինի, որ աչքերը չյոգնեն. երբ աչքերը յոգնում են կարելի է որոշ ժամանակ փակել կամ հեռուն նայել: Պարբերաբար ակնաբուծի դիմել և եթէ պիտի ակնոց դնել միշտ հետեւել այդ խնդրին:

Վիթամին Ա- օգտակար է աչքերի առողջութեան համար: Կարելի է ուտելիքներով լրացնել այդ պակասը: օրինակ՝ գազարով

Ա3-Ականջներ

Ականջի մէջ արտադրւում է յատուկ ճարպ, որը անհրաժեշտ է ականջի առողջութեան համար, բայց երբեմն ճարպը շատ է լինում եւ պէտք է մաքրել: Ականջի մաքրութիւնը պիտի կատարել մաքուր թաշկինակով կամ փափուկ սրբիչով: Երբեք որևէ սուր իրով օրինակ՝ լուցկով չպէտք է ականջի ճարպը մաքրել: Սոյն խնդրին չհետևելով կարող է

պատուել ականջի վարագոյրը և վնասել լսողութիւնը: Պարբերաբար պէտք է դիմել բժշկին՝ ընդհանուր կերպով ականջները քննելու նպատակով:

Ա4-Ատամներ

Ատամների մաքրութիւնը յատկապէս կերակուր ուտելուց յետոյ կարելոք դեր է կատարում մարմնի առողջութեան խնդրում, քանի որ ուտելիքի մնացած մասնիկները ատամների արանքում կարող են յարմար վայրեր լինեն մանրէների աճման համար:

Ատամները խոզանակով մաքրելը պատճառ է դառնում ատամների և լինդերի ամրապնդմանը, նաև որոշ ուտելիքներ որոնց մէջ քալսիում կայ նպաստաւոր են ատամների առողջութեան համար, օրինակ՝ կաթ, ձու և մածուն: Պարբերաբար պիտի դիմել բժշկին ընդհանուր կերպով ատամները քննելու նպատակով:

Ա5-Մազեր և եղունգներ

Առնուազն շաբաթը 1-2 անգամ մազերը լւանալ եւ աշխատել արհեստական փոշիներից չօգտուել: Նաև մազերի ներկելը վնասակար է նրանց առողջութեան համար:

Չպէտք է ուրիշի սանրից օգտուել: Երբ գլուխը քրտնում է պէտք է ամպայման մազերը լւանալ: Օրւայ ընթացքում ևս պէտք է մազերը սանրել որովհետեւ այս գործով օդը է հասնում մազերին:

Եղունգները պէտք է միշտ կարճ պահել, որպէսզի մանրէները եղունգների տակ յարմար վայր չունենան աճելու համար: Եղունգներին տարբեր գոյներ քսելը վնասակար է նաև եթէ եղունգները շուտ են կոտրւում պէտք է բժշկին դիմել:

Բ-Մննդառուիւն

Մննդառութիւնը լրացնում է 4 հիմնական պահանջներ՝

1-Մարմնի տարբեր համակարգերի գործելու համար պէտք եղած էներգիան:

2-Օրւայ ընթացքում գործեր կատարելու համար պէտք եղած էներգիան:

3-Մարմնի աճման համար նախնական նիւթերի ապահովում:

4-Մարմնի այն բջիջների ու հիւսւածքների վերանորոգումը, որոնք ժամանակի ընթացքում ոչնչանում են:

Ուրեմն մեզ համար կարևորը ուտելիքների որակն է եւ ոչ նրանց քանակը, կշիռը կամ չափը:

Բնութեան մէջ գոյութիւն ունեցող կերակուրները բաժանւում են 2 հիմնական գլուխների՝

1-Անասնական ուտելիքներ, ինչպէս միս, կաթ, պանիր և այլն:

2-Բուսական ուտելիքներ, ինչպէս ցորեն, բրինձ, կանաչեղէն և այլն:

Այս բաժանումից բացի ուտելիքները իրենց քիմիական յատկութիւնների բերումով 5 ընդհանուր գլուխների են բաժանւում՝

1-Օսլայ (նեշասթ) պարունակող

2-Ճարպ

3-Փրոթէյին

4-Հանքային նիւթեր

5-Վիտամիններ

Գ-Մարզանք

Նպատակայարմար կերպով ընտրված մարզանքը մարդու մարմնի մեջ առաջացնում է մի շարք դրական փոփոխություններ: Մարզանքը պատճառ է դառնում, որ արիւնը մեծ նիւթեր, ուղի դէպի աշխատող մկանը, որից մկանային հիւսւածքը օգտագործում է իրեն հարկ եղած քանակութիւնը, որը յետագայում յանգում է մկանների աճման: Նաև վարժութիւնները զարգացնում են յօդերի շարժունակութիւնը, հետևաբար մարզանքը պատճառ է դառնում դրանց ամրանալուն:

Ֆիզիքական վարժութիւնները ուժեղացնելով շնչառութիւնը՝ արագացնում են մարմնի հիւսւածքների նիւթերի փոխանակութիւնը: Միաժամանակ ուժեղացնում են անպէտք նիւթերի օրգանիզմից վտարւելու գործողութիւնները:

Դ-Հանգստութիւն

Օրգանիզմի հանգստութիւնը ապահովելու համար մարդը պարտաւոր է քնել օրեկան 6-8 ժամ: Հարկաւոր է սահմանել և միշտ պահպանել քնելու համար որոշւած ժամանակը: Կերակուր ուտելու վերջին պահը պէտք է տեղի ունենայ 1.5-2 ժամ քնելուց առաջ, քանի որ այդ ժամանակ արեան շրջանառութիւնը կենտրոնանում է մարսողական համակարգի շուրջ ու խանգարում է լաւ եւ հանգիստ քնելուն:

Մտաւոր լարւածութիւն պահանջող աշխատանքը պէտք է վերջանայ նւագագոյնը 1.5 ժամ նախքան քնելը, հակառակ դէպքում՝ ուղեղը կը շարունակի աշխատանքը և պատճառ կը դառնայ որ մարդը անհանգիստ քնի:

2-Ճանաչել մարմնի կարևոր մասերը

-Մարմնի գլխաւոր մասերն են՝

Ա.Գլուխ

Բ.Իրան

Գ.Վերջոյթներ(ձեռքեր եւ ոտքեր)

-Ոսկորների ամբողջութեանը՝ կմախք են անւանում, որը բաղկացած է 208 ոսկորներից:

Մեր մարմնում գոյութիւն ունեն 3 ձևի ոսկորներ՝ երկար, կարճ և տափակ:

-Ունենք 5 զգայարաններ, որոնք են՝

Ա.Տեսողութիւն Աչքեր

Բ.Լսողութիւն Ականջներ

Գ.Հոտառութիւն Քիթ

Դ.Ճաշակելիք Լեզու

Ե.Շօշափելիք Մաշկ

-Մարմնի մեջ գոյութիւն ունեն մի շարք համակարգեր, որոնք անչափ կարևոր դեր ունեն մարդու մարմնի մեջ, որոնք են՝

Ա.Շնչառութեան համակարգ

Բ.Արեան շրջանառութեան համակարգ

Գ.Արտաթորման համակարգ (միզազատութիւն)

Դ.Մարսողական համակարգ

Ե.Ջղային համակարգ

Զ.Բեղմնաւորման համակարգ

Բ.ԴԱՇՏԱՅԻՆ

1-Վրան

Վրանը բնութեան մէջ ապրելու ամենակարեւոր ապրանքներից մէկն է ուրեմն պէտք է ուշադրութեամբ և գործին համապատասխան ընտրել այն:

Այս բաժնում մենք կը ծանօթանանք հետևեալ չորս կէտերի հետ՝

- Վրանի տեսակներ
- Վրան խփել
- Վրան պահել
- Վրանի համար օգտագործելիք կապեր

Վրանի տեսակներ

Վրանները իրարից տարբերւում են իրենց չափով, ձևով, գոյնով եւ կտորներով:

Ա.Վրանները ըստ թւի լինում են՝ 1, 2, 4, 8, 12, 30 հոգանոց եւ աւելի մեծ վրաններ: Աւելի լաւ է վրանը հարկ եղածից, մի քիչ աւելի մեծ ընտրել :

Բ.Վրանները իրարից տարբերւում են նաեւ ձևով, կան քառակուսի և սենեակի նման վրաններ և կամ կողքերը զարկվար վրաններ: Չարկվար վրանների յատկութիւնը այն է, որ ձիւն կամ անձրև չի հաւաքւում վրանի վրայ: Որոշ վրաններ իրենց տակը ունենում են մի շերտ, որ պաշտպանում է բնակւողներին ցրտից, ջրից, միջատներից և այլն: Աւելի նոր եւ յարմար վրանները ունեն ծածկոց՝ կարած իրենց ներքին շերտում: Որոշ վրաններ ունենում են նաև պատուհաններ :

Գ.Վրանները նաև տարբերւում են իրենց գոյներով, սպիտակ կամ աւելի բաց գոյնի վրանները հաճելի են մոռյլ եղանակում բայց պայծառ եղանակներին աչքերին յոգնածութիւն են պատճառում:

Դ.Վրանների միւս տարբերութիւնն իրենց կտորի տեսակն է: Վրանները ընդհանրապէս կարւում են բռնկւնտով իսկ լեռնագնացները գործ են ածում նայլոնէ գործւածքով վրաններ, որից ոչ մի ջուր եւ քամի չի անցնում:

Վրան խփել

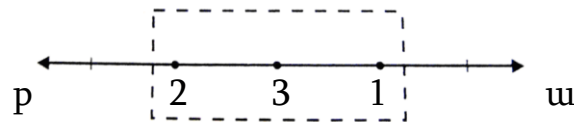
Վրան խփելու համար հերթականութեամբ կը կատարենք հետևեալ կէտերը:

Ա.Վրանը կը բացենք:

Բ. Վրանը կը քննենք իր ամրութեան և գործածութեան տեսակէտից և այն յարմար նկատելու դէպքում՝ կանցնենք միւս կէտին:

Գ.Վրանի երկու ծայրերում երկու փայտ դնելով՝ (1 և 2 ըստ նկարի) կը կանգնեցնենք:

Դ.Վրանի երկու ծայրից լաւ կը ձգենք և երկու ծայրի թոկերը 90° աստիճան գետնի վրայ կամրացնենք (ա,բ), այնպէս որ՝ ամրացրած երկու կէտերի տարածութիւնը վրանի փայտից նոյնը լինի և եթէ մէկ թոկից միւս թոկի ուղղութիւնը նայենք, երկու թոկերը և վրանի փայտերը մէկ գծի վրայ տեսնենք, ապա նոյն գծի վրայ մէջտեղում կը դնենք վրանի 3-րդ փայտը եթէ վրանը 3 փայտանի վրան է:

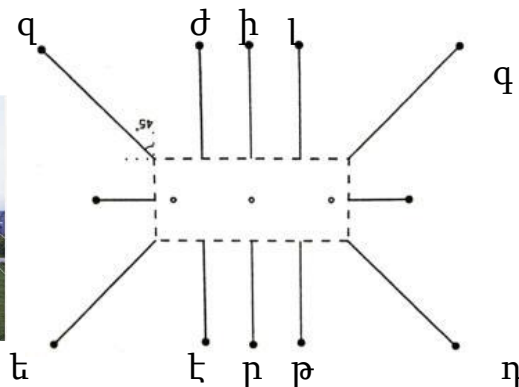
Ե.Գետնի վրայ կամրացնենք վրանի չորս անկյունի թռկերը (գ,դ,ե,զ) այնպես, որ նախ ամեն մի թռկ վրանի անկյունի հետ կազմի 45 աստիճան :

Վրանը ամրացնելուց յետոյ վրանի անկյունի թռկերը պետք է լինեն մեկ ուղղության վրայ:

Զ.Գետնի վրայ կամրացնենք վրանի երկարության վրայ գտնուող թռկերը (է,ը,թ,ժ,ի,լ): Այս թռկերի թիւը ըստ վրանի չափի տարբերում է: Սակայն ամեն պարագայում երկարության վրայի թռկերը գետնի վրայ պետք է ամրացնեն այնպես, որ վրանի երկարութիւնը նայելով՝ երկու անկյունի և երկարության վրայ գտնուող թռկերի մեխերը գտնւեն մեկ ուղղության վրայ:

Երբ վրանի խփելը վերջանայ վերելից նայելով պետք է տեսնենք ներքնի պատկերը:

Ուրեմն՝ վրանի բոլոր թռկերի մեխերի ուղղութիւնները կազմում են մի քառակուսի:

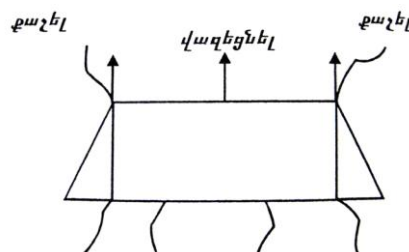
Վրան հաւաքել

Վրան հաւաքելու համար հերթականութեամբ կը կատարենք հետևեալ գործերը՝

Ա.Թռկերը մեխերից կը հանենք եւ մեխերը գետնից հանելով՝ կը հաւաքենք

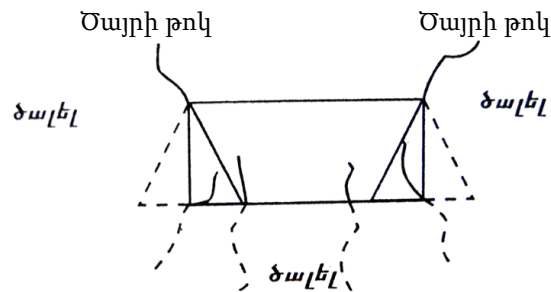
ուշադիր կը լինենք որ ոչ մի մեխ գետնում չմնայ:

Բ.Վրանի երկու ծայրերը բռնելով կը վազեցնենք այնպես որ վրանի երկու կողմերը հաւասար իրար վրայ նստեն:

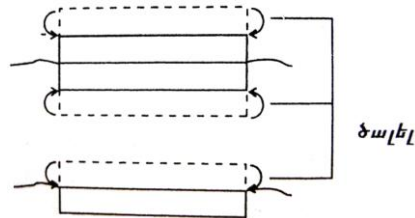

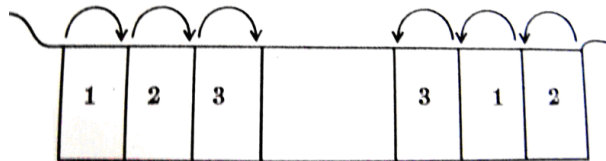
Գ.Վրանի դռները կը ծածկենք ներս ու բացի ծայրերի թուկերից՝ մնացած թուկերը ներս կդնենք:

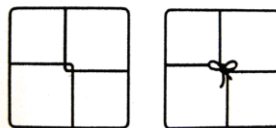
Դ.Վրանի երկու ծայրերից բռնելով երկարության վրայ կը ծալենք ներս: Կրկին անգամ վրանի երկարության վրայ կը ծալենք:

Ե.Ապա վրանի երկարությունից 3-4 տակ կը ծալենք դեպի ներս (2 կողմից):

Վերջում վրանի ծայրերի երկու ազատ թուկերից օգտվելով՝ կապոցի նման կը փակենք վրանը:

Ծանոթ. 1

Եթե անձրևի հետևանքով վրանը թաց լինի պետք է արևի տակ նախ չորացնել ապա հաւաքել որպէսզի վրանը չփչանայ:

Ծանոթ. 2

Վրանը պետք է հաւաքել և խնամքով կապել այնպէս որ քայլագնացության ժամանակ ամուր մնայ և չբացի:

Վրանի պահելը

Նախ եւ առաջ պէտք է վրանը ամուր կապել ու մաքուր պահել և առնուազն տարին երկու անգամ մաքրել:

Վրանի թոկերը միշտ պէտք է նորոգւած լինեն: Վրանի մէջ թոկերը անցկացնելու համար պէտք է խուսափել ծակելուց, այլ աւելի յարմար է թել-ասեղով կարել թոկը կամ օգտուել կապերից:

Վրանը ծակելու կամ մաշելու պարագայում անմիջապէս պիտի կարել յատկապէս փայտերի տեղի պատուած մասը, որոնք վրանի ծանրութիւնն են պահում:

Վրանը չ պէտք է թաց պահել այլ նախքան տեղ դնելը պիտի չորացնել:

Վրանը աւելի լաւ պահպանման համար յարմար է ժամանակ առ ժամանակ վրանը բացել և մի քանի ժամ արևի տակ փռել:

Այն օղակները, որոնց վրայ վրանի թոկերն են կապուում պէտք է այնպէս լինեն, որ չժանգոտեն եւ պատճառ չդառնան վրանի փտելուն:

Վրանի համար օգտագործելիք կապեր

Ա.Հասարակ հիւսք– Օգտուում ենք վրանի թոկերի ծայրերը կապ գցելու համար որպէսզի թոկի ծայրերը չբաժանւեն և չփչանան:

Բ.Սահուն կապ– Վրանի թոկերը վրանի շուրջի օղակներին միացնելու համար՝ օգտուում ենք սահուն կապից :

Գ.Կրկնասահուն կապ– Ընդանրապէս այս կապը գործ է ածւում այն ժամանակ, երբ ուզում ենք թոկի մի ծայրը որևէ տեղ ամրացնել և օգտուել միւս ծայրը քաշելու համար: Այս կապից օգտուում ենք այն պատճառով, որ կարողանանք վրանի թոկերը թուլացնել կամ ամրացնել:

Դ.Օղակ հանգոյց–Վրանը հաւաքելուց յետոյ, երկու դուրս մնացած թոկերը, օղակահանգոյցով միմեանց ենք կապում:

ԾԱՆՕԹ.

Վրանի մեխերը այնպէս պէտք է խփել, որ մեխերի ծայրը եւ վրանը հակառակ ուղղութեան վրայ լինեն, որպէսզի թոկերը մեխից դուրս չգան:

2-ԹՈՂԿ

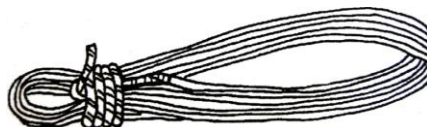
Թոկերը բաժանւում են երկու ընդհանուր տեսակների՝

Ա.Արհեստական թոկեր - օրինակ՝ նայլոնե թոկեր

Բ.Բնական թոկեր- օրինակ՝ բամբակե թոկեր

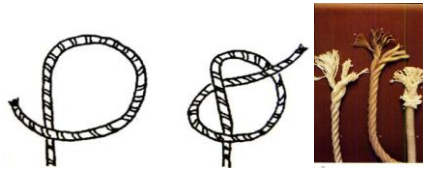
Սարքաւորումի համար օգտագործւում են բնական թոկեր, քանի որ աւելի դժուար են սահում և լաւ են ձգւում:

Թոկերը օգտագործելու համար պէտք է նկատի ունենալ հետևեալ չորս կարևոր կէտերը՝
1-Թոկերը օգտագործելուց յետոյ պէտք է փաթաթել և կապել:

2-Թռկերի 2 ծայրերում պետք է միշտ խփել հասարակ հիւսք կամ ծայրակապ, որպեսզի թռկը թել- թել չլինի:

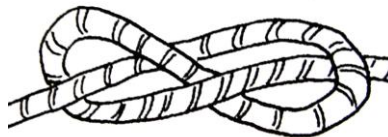
3-Թաց թռկերը չպիտի օգտագործել:

4-Թռկը յաճախ պիտի քննել, որպեսզի մեջը ալիք, կտրածք կամ աւելորդ հիւսք չլինի: Աւելորդ հիւսքերը թռկի ուժը պակսեցնում են և պիտի բացւեն:

Թռկերի օգտագործում

Թռկերը օգտագործում են 4 ձևերով՝

1-ՀԻԻՍՔ-Թռկից պատրաստած որևէ բան:

2-ՀԱՆԳՈՅՑ- Երկու թռկերի միացումը իրար:

3-ԿԱՊ-Թռկերի միացումը մի ուրիշ առարկայի:

4-ՓԱԹԱԹԻԱԾՔ-Թռկերի միջոցով առարկաների, ընդհանրապես ձողերի կամ գերանների ամրացումը իրար:

Կան բազմաթիւ ձևեր՝ վերոյիշեալ օգտագործումները կատարելու համար:

Հետևեալները դաշտային աշխատանքներում ամենագործածականներն են համարւում:

ՀԻՒՍՔ

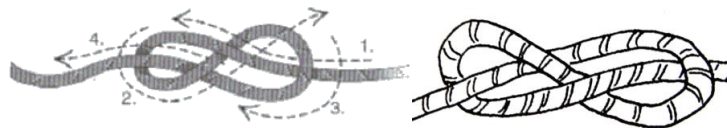
ՀԱՍԱՐԱԿ ՀԻՒՍՔ

Այս հիւսքը օգտագործում է թուկի ծայրում, որպէսզի թուկը թել թել չլինի: Այս հիւսքը պատճառ է դառնում, որ թուկի մի մասը հաստանայ, ուրեմն հասարակ հիւսքից հանգոյցների եւ կապերի չբացւելու համար եւ օգտագործում է:

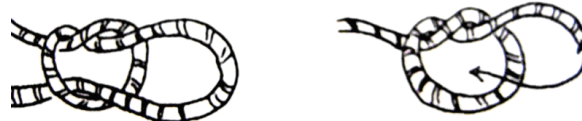
ՈՒԹ ՀԻՒՍՔ

Այս հիւսքը օգտագործում է թուկը հաստանալու համար, օրինակ՝ թուկից բարձրանալու համար պիտի այս հիւսքով ոտքի տեղ սարքել:

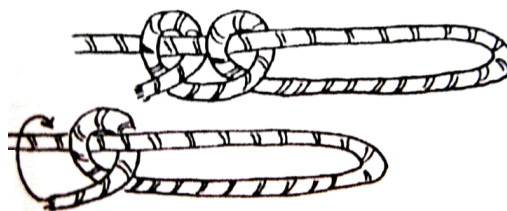
ՍԱՀՈՒՆ ՀԻՒՍՔ

Այս հիւսքը օգտագործում է երբ կարիք կայ մի շարժողական օղակի: Թուկը ձգելով օղակը փոքրանում է եւ ի վերջոյ բացւում:

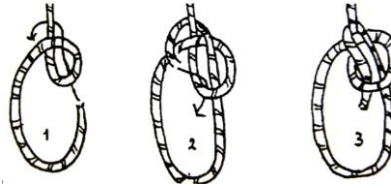
ԿՐԿՆԱՍԱՀՈՒՆ ՀԻՒՍՔ

Այս հիւսքը օգտագործում է սանձահարման համար: Թուկի ծայրերը ձգելով օղակը չի փոքրանում, բայց կարելի է ձեռքով հանգոյցի տեղը փոխելով (վերեւ, ցած) օղակի չափը փոխել, այսինքն սանձահարումը ամրացնել կամ թուլացնել:

ՆԱՊԱՍՏԱԿԻ ՀԻՒՍՔ

Այս հիւսքը օգտագործում է երբ կարիք կայ կայուն օղակի օրինակ երբ մեկը պիտի թոկից կախի:

ՀԱՆԳՈՅՑ

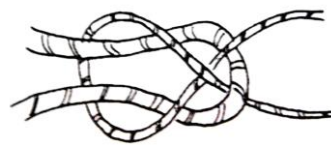
ՕՂԱԿԻ ՀԱՆԳՈՅՑ

Այս հանգոյցը օգտագործում է հաւասար հաստութեամբ՝ երկու բնական թոկերը իրար միացնելու համար: Երկու թոկերը, որքան ձգւեն, հանգոյցը այնքան կախդանայ: Միւս օգտագործումը նախնական օգնութիւնների մէջ է, կոտրւածքի նվիրակապութեան պարագայում:

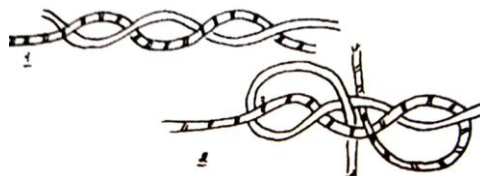
ՋՈՒԼՀԱԿ ՀԱՆԳՈՅՑ

Այս հանգոյցը օգտագործում է անհաւասար հաստութեամբ՝ երկու բնական թոկեր իրար միացնելու համար:

ՆԱՅԼՈՆ ՀԱՆԳՈՅՑ

Այս հանգոյցը օգտագործում է 2 նայլոնե թոկեր իրար միացնելու համար:

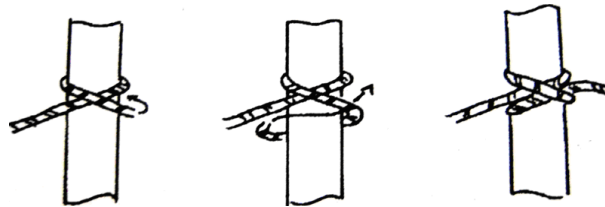

ԿԱՊԵՐ

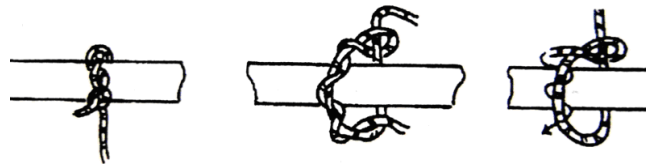
ԳԵՐԱՆԱԿԱՊ

Այս կապը օգտագործում է թույլ ամուր ձևով ձողին, գերանին կամ առարկային միացնելու համար:

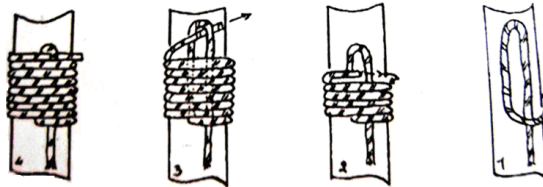
ԿՈՃՂԱԿԱՊ

Այս կապը օգտագործում է թույլ ամուր ձևով ձողին, գերանին կամ առարկային միացնելու համար: Գերանակապից աւելի վստահելի և ամուր է:

ԾԱՅՐԱԿԱՊ

Այս կապը օգտագործում է հաստ թուկերի ծայրերի վրայ, որպեսզի թույլ թել թել չլինի: Նաև օգտագործում է ճաքած ձողի վրայ ժամանակավոր կոտրւելու առաջն առնելու կամ դրօշի ձող սարքելու համար, օղակի միջից դրօշի թույլ անց է կացում:

ՓԱԹԱԹԻԱԾՔՆԵՐ

Սարքաւորման հիմնական փաթաթւածքներն են՝

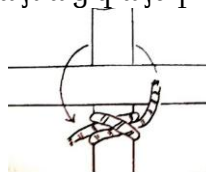
1-Խաչաձև փաթաթւածք

2-Զուգահեռ փաթաթւածք

3-Բազմապատկաձև փաթաթւածք

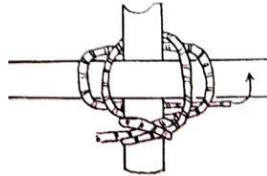
1-ԽԱՉԱԶԵԻ ՓԱԹԱԹԻԱԾՔ

Ա-Սկսում է գերանակապով ուղղահայեաց փայտի վրայ:

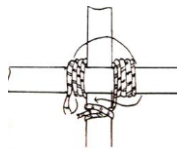

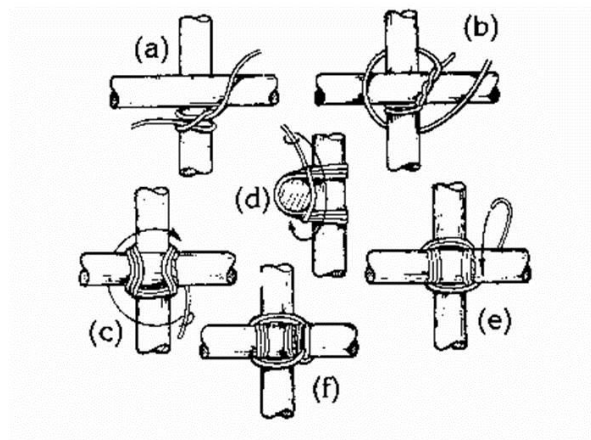
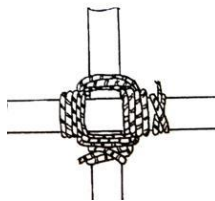
Բ-Թուկը անցնում է հորիզոնական փայտի վրայից յետոյ ուղղահայեաց փայտի յետևից ապա հորիզոնական փայտի վրայից և վերջում ուղղահայեաց փայտի յետևից: Այս ձևը շարունակում է մի քանի անգամ: (Ի նկատի ունենալով գերանի կամ ձողի հաստությունն ու թուկի հաստությունը դա կրկնում է յարմար քանակով-մանրամաս բացատրություն համար դիմեք 2-րդ կարգին:)

Գ-Թուկը մի քանի անգամ պտտեցնում ենք երկու գերանի մեջտեղի թուկերի շուրջ յարմար քանակով:

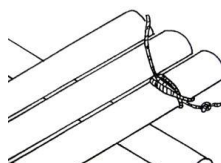

Դ-Վերջում մեկ գերանակապ ենք գցում հորիզոնական փայտի վրայ:

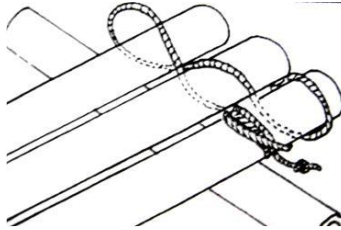
2-ԶՈՒԳԱՀԵՌ ՓԱԹԱԹԻԱԾՔ

Ա-3 հատ փայտ (կարելի է երկու փայտ կամ երեքից աւելի լինի ըստ հարկի) իրար կողքի գերանի վրայ պառկեցնում ենք (որպեսզի աշխատելը հեշտ լինի) և առաջին փայտի վրայ գերանակապ ենք գցում:

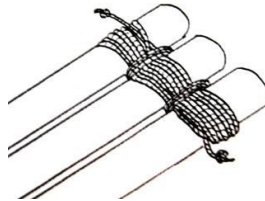

Բ-Թուկը անց ենք կացնում երկրորդ փայտի տակից յետոյ երրորդի վրայից ապա երկրորդի վրայից յետոյ առաջինի տակից: Այս ձևը շարունակում է մի քանի անգամ ի հարկէ յարմար քանակով:

Գ-Թուկը փաթաթում ենք առաջին և երկրորդ փայտերի մէջտեղից մի քանի անգամ ի հարկէ յարմար քանակով և նոյն գործը կատարում ենք երկրորդ և երրորդ փայտերի մէջտեղից:

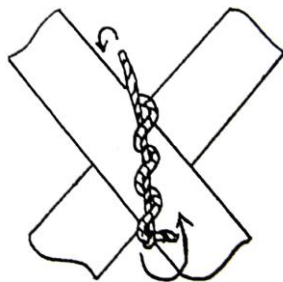

Դ-Վերջում մի գերանակապ ենք գցում երրորդ փայտի վրայ: Այս փաթաթումը գործ է ածում նաև 2 փայտերը իրար կապելու համար վերոյիշեալ ձևով:

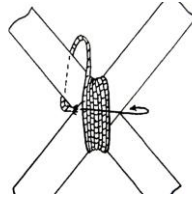
3-ԲԱԶՄԱՊԱՏԿԱԶԵԻ ՓԱԹԱԹԻԱԾՔ

Ա-Սկսում է մի կռճղակապով երկու փայտի շուրջ նրանց խաչաձևանման մասում:

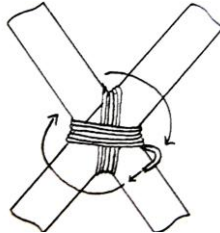

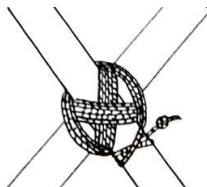
Բ-Թուրք մի քանի անգամ փաթաթում ենք երկու փայտի շուրջ (ըստ նկարի):

Գ-Թուրք մի քանի անգամ եւ փաթաթում ենք երկու փայտի շուրջ բայց նրանց միւս խաչաձևման անկիւնում:

Դ-Թուրք մի քանի անգամ փաթաթում ենք երկու փայտի մէջտեղի թուկերի շուրջ: (ապահովիչ)

Ե-Վերջում մի գերանակապ ենք գցում երկու փայտերից որեւէ մէկի վրայ:

3-ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Դաշտային աշխատանքների ընթացքում անհրաժեշտ է ծանօթ լինել հաղորդակցական մի շարք ձևերի, որպէսզի վտանգ, օգնութիւն խնդրելու և առհասարակ բոլոր պարագաներում հնարաւոր լինի կապ հաստատել մեր ընկերների հետ:

Հաղորդակցական միջոցներն են՝

Ա. Սուլիչով խօսել

Բ. Ձեռքով խօսել

կամ կաշուով: Երբ սուր դանակը կպչի թղթի եզրին, շուտ ու հանգիստ կը ճեղքի թուղթը: Դաշտային աշխատանքներում գործ են ածում՝ մի կողմը սուր դանակներ:

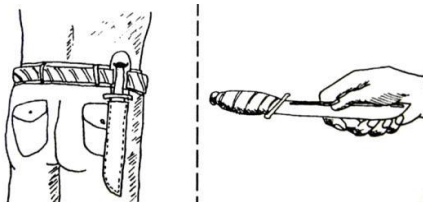
Դանակ կրելը

Դանակը պետք է իր պատեանում լինի կրել, իսկ պատեանը մեջքի գրպանի վրայ տաքատի գոտիից պետք է կախված լինի:

Դանակի փոխանցում

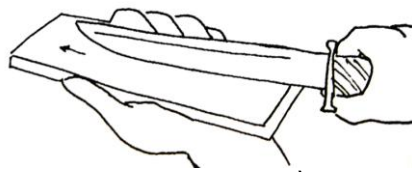
Փոխանցելու համար պիտի դանակի բուրժ մասը դեպի ձեռքի թաթը լինի և չորս մատները դանակի տակը և բթամատը դանակի վրայ դրի այնպես որ դանակի սուր մասը որեւէ շփում չունենայ ձեռքի հետ, ի հարկէ դանակի կողը պետք է դեպի դանակ ստացողը լինի որպեսզի կարողանայ հանգիստ վերցնել դանակը և շտապ պարագաներում շուտ օգտուել դանակից:

Դանակը փոխանցելու պահին, պետք է ուշադիր լինել որպեսզի դանակ վերցնողը ազդարարի որ արդեն իսկ վերցրել է դանակը (օրինակ՝ շնորհակալութիւն յայտնի):

Դանակ սրելը

Սրելու համար պետք է մի ձեռքում առնել դանակը եւ միւս ձեռքում սրելու քարը ապա դանակի սուր մասը դնել քարի վրայ եւ դանակը հրել դեպի առաջ այնպես որ դանակի սուր մասը շփում ունենայ քարի հետ, նոյն գործը պետք է կատարւի դանակի միւս կողմը սրելու համար:

Դանակը գործածելուց պետք է հետևել այս կէտերին՝

1-Դանակը մաքուր եւ սուր պահել:

2-Դանակի սուր մասը գործածման ընթացքում միշտ դեպի մարմնի դրսի մասը լինի օրինակ փայտ կամ որևէ բան տաշելու կամ կտրելու ժամանակ դանակը մարմնի հակառակ կողմը հրել:

3-Զգույշ լինել, որ փայտը տաշելու ժամանակ տաշող փայտը մեխ չունենայ:

4-Առանց պատեանի դանակը երբ այն չենք օգտագործում պետք չկայ ձեռքում առնել: 36

Բ. Կացին

Կացինները բաժանվում են երկու տեսակի՝ մեծ ու փոքր:

Մեծ կացինները օգտագործվում են երկու ձեռքով իսկ փոքրը՝ մեկ ձեռքով: Փոքր կացինները օգտագործվում են օրայ սովորական գործերում, մանաւանդ խարոյկի փայտ կտրատելու համար:

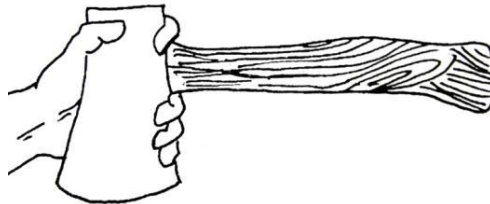
ԿԱՑՆԻ ԿՐԵԼԸ

Մեծ կացինները կրելու համար կարելի է կապել ուսապարկի կողքին այնպես որ կացնի գլուխը այսինքն երկաթե մասը դեպի վերև լինի և նրա ոչ սուր մասը դեպի կրողի գլխի կողմը, իհարկե կացինը պետք է պատեանի մեջ լինի, իսկ եթե կացինը փոքր է կարելի է պատեանով կրել ուսապարկի մեջ:

ԿԱՑՆԻ ՓՈԽԱՆՅՈՒՄԸ

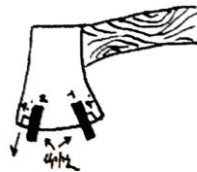
Ըստ պատկերի

փոխանցող

ԿԱՑՆԻ ՍՐԵԼԸ

Կացինը պարբերաբար պետք է սրել, սրելու քարով եւ հարկ եղած ժամանակ երկաթե մանր խարտոցով: Երբ խարտոցով ենք սրում վերջանալուց յետոյ պիտի սուր մասը փայտի վրայ քաշենք, որ պողպատի կտորները մաքրւեն և ապա քարով սրենք: Կացինը այն ժամանակ սուր է երբ սուր մասին դիմացից նայելով փայլուն գիծ չերեւայ: 37

Կացինը օգտագործելուց պետք է հետևել այս կետերը

- 1-Կացնով երբեք չպետք է կատակ անել:
- 2-Կացինը պետք է միշտ սուր պահել:
- 3-Կացնի գլուխը այսինքն երկաթե մասը պետք է ամրացած լինի կացնի փայտե կոթի վրայ, եթե թուլանում է պետք է պնդացնել:
- 4-Կացինը գետնի հետ շփում չպիտի ունենայ:
- 5-Երբ կացնից օգտվում ենք պետք է կտրուղ փայտի տակ մի ուրիշ փայտ դնենք, որպեսզի կացինը գետնին չկպչի:

6-Երբ կացնից կարճ ժամանակ չենք օգտուում պիտի այն խփենք փայտի մեջ, օրինակ 5-րդ կետում նշած աւելորդ փայտի մեջ, իսկ եթէ գործը կացնի հետ վերջացել է պիտի դնենք պատեանի մեջ, կացինը գետին չենք դնում:

7-Կացինը մուրճի տեղ չպէտք է գործածել:

8-Կացինը կրակից պէտք է հեռու պահել:

9-Կացինը պէտք է մաքուր ու չոր պահել:

10-Կացնից օգտուելիս պէտք է շրջապատում կանգնածներին հեռացնել եւ զգոյշ լինել, որ գլխի վերելը տարածութիւն լինի, և կացինը բարձրանալուց ոչինչ չդիպչի:

11-Կացինը օգտագործելուց յետոյ պէտք է այն մաքրել և իւղել որ չծանգի:

Կացնից օգտուելը

Ա.Փայտը կոտրելու համար կացինը մի քանի անգամ թեք ձևով խփում ենք փայտին մէկ կողմից և քանի անգամ միւս կողմից:

Բ.Փայտը երկայնքից բաժանելու համար կացինը խփում ենք փայտի ծայրը, կացինը և փայտը միասին բարձրացնում ենք և միասին ցած բերում մինչև փայտը բաժանի:

Գ.Փոքր կացինը պահուում է մէկ ձեռքով: Լրիւ թնը չի բարձրանում այլ ծալում է արմունկից:

Դ.Մեծ կացինը պահուում է երկու ձեռքով: Մէկ ձեռքը ցածի, իսկ միւս ձեռքը վերին մասն է բռնում: Ցած բերելիս վեր պահուած ձեռքը քսելով կացնի կոթին բերում է ցած մինչեւ կպչի միւս ձեռքին:

ՕՋԱԽ

Անտառում կամ բանակավայրում ամէն եղանակում էլ պէտք է կարողանալ կրակ վառել:

Օջախը օգտագործում է տաքանալու նաև ուտելիք պատրաստելու համար: Օջախ վառելու համար պիտի ուշադիր լինել հետևեալ կետերին:

1-Օջախ վառելուց առաջ պէտք է նրա շուրջը 2 մետրի չափ մաքրել վառելիք նիւթերից օրինակ՝ մանր փայտեր, տերևներ, ... և ուշադիր լինել որ օջախի վերևում ծառ չլինի:

2-Վրանի ներսում չպէտք է կրակ վառել:

3-Օջախը մինչեւ վերջ պիտի հսկիչ ունենայ:

4-Կենդանի ծառերի փայտից չպէտք է օգտուել:

5-Օջախը շինելու պարագային պէտք է նկատի ունենալ քամու ուղղութիւնը:

6-Շինել երկու զուգահեռ պատ, պատերը կարելի է շինել հողով, ցեխով կամ քարով

7-Փայտերը նախապէս կոտրատել ապա տակը լցնել փոքր ճիւղերը եւ յետոյ հաստ փայտի կտորներն ու վառել, անձրևոտ և խոնաւ օդում կրակ վառելու համար չոր վառելիք նիւթեր կարելի է գտնել ծառերի տակ:

8-Կրակի ծուխը անցնելուց յետոյ կարելի է կերակուրը դնել վրան:

9-Օջախի մօտ պէտք է ունենալ մէկ աման ջուր:

Օջախը պատրաստում է հետևեալ կարգով

1-Շրջապատը վերոյիշեալ ձևով յարմարեցում է:

2-Երեք ձևի վառելանիւթ է հաւաքում, որոնք հետևեալներն են՝

Ա.Աբէթ-ծառի չորացած կեղև և նման նիւթեր, տերևները, որպէս վառելիք անյարմար են որովհետեւ հոտ և ծուխ են առաջացնում:

Բ.Արմունկից բարակ չոր ճիւղեր և փայտեր:

Գ.Կոճղեր-արմունկից աւելի հաստ չոր փայտեր: Հաստ փայտը աւելի երկար է վառում եւ ածուխի համար աւելի յարմար է:

3-Օջախը պատրաստել ցուցադրւած որևէ մէկի պէս:

Միշտ աբէթը տակի մասում եւ կրակը վառելու համար է օգտագործում, դրա վրայ աւելացնում ենք բարակ փայտերը և հերթով հաստ փայտերը տեղաւորում:

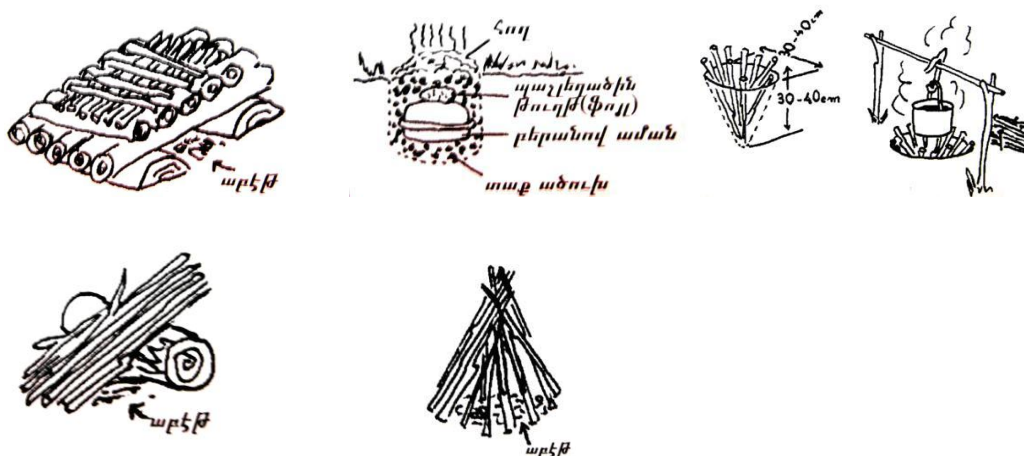
4-Քամու ուղղութիւնը միշտ պէտք է նկատի ունենալ, օջախը վառում է այն կողմում, որ դէպի քամի է բայց վառելու ընթացքին մարմնով քամու առաջը առնում ենք: Հնարաւորին չափ պիտի աշխատել քարիւղից չօգտուել քանի որ օգտուելու դէպքում դժար է բոցերի չափը ճշտել և նաև քարիւղը հու է տալիս և պատճառ դառնում օջախի վրայ դրած ուտելիքը քարիւղի հոտ բռնի:

5-Կամաց կամաց փայտ է աւելացւում նկատի ունենալով որ կրակը չխեղդի:

1-2-3-րդ պատկերներում ցուցադրւած օջախները կարելի է որպէս սովորական օջախ օգտագործել սակայն իսկական օգտագործումը բոցերի պակսելուց յետոյ է: Ածուխները 2-3 ժամով տաք են և կարելի է կամ ածուխների վրայ կամ տակը փորած փոսում, եփել պաղլեղածին թղթի մէջ փաթաթւած կերակուրը: (օրինակ՝ սոխ, գետնախնձոր, հաւկիթ և ...)

Ներքևի պատկերները ցոյց են տալիս օջախի այլ տեսակները:

Օջախի մարելը

Ձեռքով պետք է ջուր շաղ տալ կրակի վրայ, այս ձևը ուղղակի ջուր թափելուց անելի ազդեցիկ է: Փայտով պետք է շուռ տալ օջախը և նոյն ձևով ջուր շաղ տալ: Երբ վստահեցինք որ կրակը լրիւ մարել է պետք է հողով ծածկել օջախը: Նախքան շրջանը թողնելը նախ ձեռքը դնել այն մասի վրայ որտեղ կրակ է վառւել և վստահանալ որ տաք չի :

5.ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նախնական օգնությունները արագ և անմիջապես օգնություն է արկածեալին կամ յանկարծակի հիւանդացողին, մինչև բժշկի հասցնելը: Թէև այս օգնությունը երբեմն շատ չնչին է թուում բայց հէնց այդ չնչին օգնութեան համար պետք է կատարել հետևեալ կէտերը:

- 1-Պաղարին լինել եւ դրությունը քննել
- 2-Վիրաւորին չշարժել
- 3-Վիրաւորին պառկած պահել
- 4-Վիրաւորին քննել ու ծածկել
- 5-Բժշկին տեղեկացնել

Նախնական օգնությունների գլխի տակ կը ծանօթանանք հետևեալ բաժինների հետ:

- 1.Այրւածքներ
- 2.Արևահարություն
- 3.Քթի արիւնահոսութիւն և բուժում
- 4.Կոտրւածքի տեսակները և վիրակապութիւն
- 5.Վերքերի տեսակներ
6. Նւազ զգացողութիւն (ուշագնացութիւն)

1-Այրածքներ

Պատճառներ

Տաք ջուրը, կրակի բոցը, էլեկտրական հոսանքները և քիմիական նիւթերը այրածքի պատճառներից են:

ԱՅՐԻԱԾՔԻ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ

Երեք աստիճանի այրածքներ կան՝

Առաջին աստիճանը՝ որը կարմրություն և կիզում է առաջացնում:

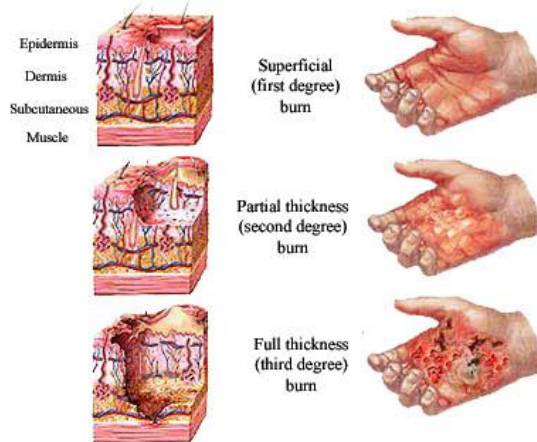
Երկրորդ աստիճանը՝ կարմրությունից և կիզումից բացի, նաև պալարներ են առաջանում, որոնց մէջ հեղուկ է հալաքում:

Երրորդ աստիճանը՝ բացի վերոյիշեալ վիճակներից, նաև փոխում է մոթոս գոյնը(սևանում) մոթոթը ոչնչանում է և այրած մասերը անզգայ են դառնում:

Այրածքների աստիճանի բնորոշումը շատ կարևոր է, քանի որ իւրաքանչիւրը ունի իր յատուկ բուժումը: Երրորդ աստիճանի այրածքների դէպքում եթէ այրածքները մարմնի մակերեսի 20 տոկոսից ատելին են, իսկ առաջին եւ երկրորդ աստիճանների դէպքում 50 տոկոսից ատելին՝ այրածքը հիւանդի մահուան պատճառ է դառնում, մանաւանդ մանուկների և ծերերի պարագայում:

Ընդհանուր ազդանշաններ

Առաջին 24 ժամւայ մէջ ծարաւի զգացում, փսխում, անհանգստություն, արագ ացում զարկերակի, արեան ճնշման իջեցում, արիւնադարձ երակների վրայ ընկնելը, մեզի պակասել, մարմնի ջրի պակասելը և վերջապէս ծակում առաջանալը:

ԲՈՒԺՈՒՄ

Առաջին աստիճանի այրածքները յատուկ բուժում չունեն, միայն պէտք է ջրով ու օճառով լւանալ և թողնել մաքուր օդի հետ շփի:

Երկրորդ աստիճանի այրածքների բուժումը հետևեալ ձևով է կատարւում՝

Վերքը նախ սաւլոնով պիտի լւանալ և յետոյ թոյլ և փափկած կաշին պոկել և պալարները սթրիլ ձևով պայթեցնել և կամ պալարների միջի հեղուկը սթրիլ ասեղով հանել բայց այս պարագայում պալարների կաշին չենք պոկում, իսկ եթէ պալարը պայթած լինի, կաշին վերացնում ենք և սթրիլ ձևով վերքը լւանալոց յետոյ հետևեալ ձևով (երկու շերտով) վիրակապում՝

1-ԱՌԱՋԻՆ ՇԵՐՏ՝ այրվածքի մակերեսի վրայ գտնուող վիրակապը չպիտի կպչի մորթուն, նաև վիրակապը մաքուր և զերծ պիտի լինի մանրէներից: Ընդհանրապես անթիբեոթիք կամ վազելինով զազ, և կամ որևէ նման այրվածքի փոմադ, չոր զազի հետ պիտի դնել վերքի վրայ:

2-ԵՐԿՐՈՐԴ ՇԵՐՏ՝ բամբակե զազը պիտի դնել առաջին շերտի վրայ և կապել որպեսզի եթե վերքը որևէ հեղուկ արտաթորի, ծծւի, այդ շերտի մէջ:

Վիրակապը պիտի 2-5 օրից փոխել:

Ուշադրութիւն-Մատների այրվածութեան դէպքում պիտի իւրաքանչիւր մատը առանձին վիրակապել:

3-ԵՐՐՈՐԴ ՇԵՐՏ՝ Երրորդ աստիճանի այրվածքները պէտք է վստահօրէն բժշկի հսկողութեան տակ լինեն: Սերումի սրսկումը շատ կարեւոր դեր ունի, քանի որ այրվածքից մահանալը մարմնի ջրի պակսելու և արեան սերումը ձեռքից տալու հետևանքով է լինում: Ուշադրութիւն- եթէ անձը կրակ բռնած լինի պէտք է վրան արագօրէն ջուր լցնել և կամ վերմակ կամ սաւան փաթաթել իր շուրջը, բայց ուշադրութիւն դարձնել որ նայլոնէ կամ փլաստիկի իրերից չօգտուել: Կրակ բռնած անհատը չպէտք է վազի (օդը կրակի բոցավառելուն օգնում է), այլ պիտի պառկի գետնի վրայ և իրեն քսի գետինին և կամ իրեն նետի ջուրը:

Եթէ այրվածքը ձեռքի կամ ոտքի վրայ լինի, կարելի է այրված մասը 15 սանթիգրադ աստիճան ջրի մէջ դնել, որը պատճառ է դառնում ցաւը պակսելուն:

Ներշնչման միջոցով առաջացած այրվածքներ

Կիզիչ զազեր, նաև տաք գոլորշիներ շնչելը կարող է շնչառութեան ճանապարհների մէջ ուռոյցքի պատճառ դառնալ, որի նշաններն են՝ կապտել, շնչասպառութիւն և որովհետև այս պարագային բերնից-բերան արհեստական շնչառութիւն հնարաւոր չի լինում, ուստի հիւանդին անմիջապէս պէտք է բժիշկի հասցնել:

2-Արևահարութիւն

Քրտինք չլինելու պատճառով մարմնի տաքութիւնը հասնում է 42-44 աստիճանի, որը հիւանդի մահուան է յանգում: Արևահարութեան դէպքում հիւանդին անմիջապէս պէտք է սառը ջրի մէջ դնել կամ ոտքերըը ալքոլով լւանալ, որպէսզի մակերեսային գոլորշիացումը մարմնի մոթը պաղեցնի:

Այն պարագայում երբ հիւանդը ֆիզիքական աշխատանքի բերումով ինչպէս նաև շատ քրտնելու հետևանքով է ջերմահարութիւն ստացել, պէտք է նրան սառը աղաջուր խմեցնել (մէկ գդալ աղ մէկ լիտր ջրի մէջ, նաև կարելի է հիւանդին մուգ թէյ կամ սուրճ տալ):

3-Քթի Արինահոսություն և բուժում

Քթի արինահոսության պատճառները են՝ քթի մատնահարելը, արեան բարձր ճնշումը, հարածները և այլն::

Բուժման համար պետք է կատարել հետևեալ կետերը

1-Հիւանդին չպառկացնել, որովհետև արինը կոկորդի մէջ կը գնայ:

2-Հիւանդին ասել որ խնչի, այս գործը պատճառ կը դառնայ որ լեարդացած արինը դուրս գայ, ապա քթի ծակերը ձեռքով բռնի և 5-10 րոպէ բերանով շնչի:

3-Եթէ արինը կապ չեկաւ բամբակը մի քիչ ԱԴԲԵՆԱԼԻՆ-ի լուծոյթով թրջել և քթի ծակերի մէջ դնել:

4-Կարելի է մէկ կտոր սառոյց քթի վրայ դնել:

5-Կարելի է մէկ կտոր թուղթ խողովակաձև փաթաթել և դնել վերին շրթունքի տակ, որը բաւականաչափ ազդեցիկ է:

4-Կոտրւածքներ

Կոտրւածքները երկու տեսակ են լինում՝

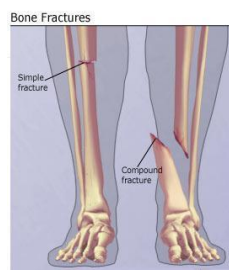
1-Հասարակ կոտրւածք- կոտրւած ոսկորը վերք չի առաջացնում այսինքն՝ արտաքին երեւոյթներ գոյութիւն չունեն:

2-Բարդ կոտրւածք- բացի այն որ ոսկորը կոտրւում է կոտրւած վայրում վերք է առաջացնում, որի պատճառը կոտրւած ոսկորի սուր մասի առաջացրած պատուածքն է, որի հետևանքով ոսկորի կոտրւած սուր մասը մարմնից դուրս է գալիս: Պէտք է նկատի առնել, որ հասարակ կոտրւածքի դէպքում՝ եթէ հիւանդը զգուշօրէն չտեղափոխի, կոտրւածքը կարող է փոխւել բարդ կոտրւածքի:

Հասարակ կոտրւածք

Բարդ կոտրւածք

Կոտրածքի նշաններ

1-Անդամի ձեւափոխւելը-եթէ կոտրւած մասը, օրինակ ոտքի սրունքը, համեմատենք միւս առողջ սրունքի հետ, տարբերութիւնը նկատելի կը լինի:

2-Ցաւ

3-Անդամի կարճանալը- Կոտրւածքի դէպքում մկանների կծկումը պատճառ է դառնում անդամի կարճութեան:

4-Հիւանդը իր կոտրւած անդամը անկարող է շարժել:

5-Ուռոյցք

6-Արինախեղդութիւն

Բուժում

Ընդհանրապէս ոսկրային հարւածների պարագայում, միշտ պէտք է կոտրւածքի հաւանականութիւնը նկատի ունենալ:

Կոտրւածքի պարագային՝

1-Ծակում չառաջանալու համար՝ պէտք է հիւանդին պառկեցնել ու տաք պահել: Հիւանդի կոտրւած անդամի զգեստները որեւէ կերպով չպիտի հանել, բացի այն պարագային որ ուժեղ արինահոսութիւնը պահանջի, այդ պարագայում պէտք է մկրատով զգեստը կտրել: Ոտքի կոտրւածքի դէպքում՝ կօշիկը հանելու համար՝ պէտք է կապերը մկրատով կտրել, որպէսզի հիւանդը չնեղուի եւ ծակում չառաջանայ:

2-Բեկաբուժական տախտակը պատրաստելուց յետոյ ոտքը կամ ձեռքը մի քիչ զգուշօրէն քաշում ենք դէպի դուրս և յետոյ տախտակը ամրացնում: Ոտքի կամ ձեռքի դուրս քաշելը մկանների, ջղերի և երակներ վնասման առաջն առնում է, բացի այդ՝ ցաւն էլ քչացնում է: Ուշադրութիւն

Ա-Հիւանդին օգնողը չպէտք է երբեւէ ոսկորի տեղ զցելու մասին մտածի: Բեկաբուժական տախտակ չլինելու պարագային՝ կարող ենք օգտուել ծառերի ճիւղերից կամ նման իրերից և կտորով կամ սկաուտական թաշկինակով ամրացնել:

Ուշադրութիւն

Բ-Ականջի, քրի և բերանի արինահոսութիւնները գանգի կոտրւածքի նշաններից են: Դժուար շնչելը և ցաւերով հազալը կամ հազալուց արին փսխելը կրծքի վանդակի կոտրւածքի նշաններից են:

5-Վերքերի տեսակները եւ վիրակապութիւն

Վերքերի տեսակներն են՝

1-Քերթւածքներ

Որոնք յատուկ բուժում չունեն և միայն ջրով ու օճառով պիտի լւանալ, նոյնիսկ վիրակապելու կարիք չկայ:

2-Մակերեսային վերքեր

Որոնք մորթու վրայ առաջացած ճեղքւածքն է և թեթեւ արինահոսութիւն ունի:

Մակերեսային վերքերը հականէխիչ լուծոյթով պէտք է լւանալ և ապա սթրիլ գազով վերքը ծածկել ու բանդաժ անել:

3-Խոր վերքեր

Երբ ճեղքվածքը շատ խոր է լինում՝ ներքին անդամների (ինչպես երակի կամ ջղերի) վնասելու հաւանականութիւնը կայ: Այս վերքերի պարագայում ընդհանրապէս ձեռքի սեղմումով կարելի է արհնը կապ բերել, իսկ եթէ վերքը ձեռքի կամ ոտքի վրայ լինի, կարելի է վերքի վերին մասը ԳԱՏՕ-ով ամուր կապել, որպէսզի արհնը կապ գայ:

Վիրակապութեան համար կատարել հետևեալ գործերը՝

1-Նախ պէտք է նայել, որ վերքի մէջ արտաքին իր չլինի, իսկ եթէ մկանի մէջ է գտնուում իրը, չպիտի հանել:

2-Վիրակապութեան ժամանակ վերքի վրայ չենք փչում կամ հագում:

3-Վիրակապութեան ընթացքին հնարաւորի չափով պէտք է օգտուել մաքուր մկրատից եւ փանսից, խուսափելով ձեռքով վիրակապելուց եւ վերքին դիպչելուց:

4-Մերքերքում եւ փենիսիլինի փոշին շատ օգտակար չեն ամենից յարմար բուժումը այս է որ՝ նախ վերքը հականեխիչով լւանալ եւ ապա գազով ծածկել եւ վիրակապել, բամբակից չպիտի օգտուել որովհետեւ վիրակապը բացելուց կպած կը լինի վերքին:

5-Վերքը լւանալու համար ալքոլից չպիտի օգտուել այլ կարելի է ֆիզէօրիք սերումով այդ գործն անել:

6- Նւազ զգացողութիւն (ուշագնացութիւն)

Երբ մէկը երկար ժամանակ զգաստ կանգնելու, քայլելու, վազելու, գարշ օդ շնչելու կամ այլ բերումով թուլանում է եւ իր աչքերը սեւանում են պէտք է մաքուր օդում պառկեցնել, օձիքը թուլացնել, ոտքերը բարձր պահել: Երբ ուշքի գայ նստած վիճակում շաքարաջուր խմեցնել ու դարձեալ պառկեցնել:

Եթէ զգում էք, որ ձեր աչքերը սեւանում են նստեցէք աթոռի վրայ, դէպի դիմաց կռացէք եւ ձեր գլուխը դրէք ծունկերի միջև:

Դ.ՏՈՂԱՆՅՔ

Սկաուտական Միութեան կարևորագոյն աշխատանքներից է տողանցքը, որը բաղկացած է մի շարք հրահանգներից ու շարժումներից: Այս հրահանգների գործադրումը ձեզ կը փոխանցւի խմբերի աշխատանքներում:

Տողանցքի հրահանգներն են հետևեալները՝

1-ԶԳԱՍՏ-օրինակ՝ խումբ, բոլոր զգաստ/խմբակ, բոլոր զգաստ եայլն:

2-ԱԶԱՏ-օրինակ խումբ, ազատ /խմբակ ազատ եւ այլն:

Սկաուտը զգաստ
վիճակում

Սկաուտը ազատ
վիճակում

3-ԹԻԻ ՏԱԼ-1-ից 2 թիւ տուր, 1-ից վերջ թիւ տուր և այլն:

4-ԱՋ ԴԱՐՁ

5-ՁԱԽ ԴԱՐՁ

6-ՅԵՏ ԴԱՐՁ

7-ՇԱՐՔ ԿԱԶՄԻՐ-2 շարք կազմիր 3 շարք կազմիր, 4 շարք կազմիր և այլն:

8-ԱՋԻՑ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌ

9-ՁԱԽԻՑ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌ

10-ԱՌՋԵԻՑ ՏԱՐԱԾՈՒԹԻՒՆ ԱՌ

11-ՏԵՂ ՔԱՅԼ ՕՆ

12-ՔԱՅԼ ԱՌԱՋ ՕՆ

13-ՏԵՂՈՒՄ

14-ԿԱՆԳ ԱՌ

ԵՐԳ ՈՒ ԾԱՓ

1-ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԾԱՓ

1234 12 12

1234 12 12

1234 1234 1

2-ՀԻՆԳ ԾԱՓ

12345

12345

12345

1 1 1

3-ՋԻՓՄԻ

1 12 12 1 1 1

1 12 12 1 1 1

1 12 12

1 12 12

1 12 12

1 1 1

Բացի վերը նշված ծափերը, կան նաև ուրիշ ծափեր: Ամեն մի խումբ, խմբակ կամ որևէ սկսնակական հասարակարգ է ունենալ իր ստեղծած իւրայատուկ ծափը:

Ծափերը կարելի է օգտագործել խաղերի ընթացքում, անհատին քաջալերելու և այլ աշխատանքներում:

ԵՐԳ

Սկսնակական Միութեան ամեն անդամ պետք է կարողանայ երգել հետևեալ երգերը՝

1-Մեր հայրենիք 2-Յառաջ նահատակ 3-Հայ Արի

4-Հայ Արեւուշ 5-Խմբի երգը

Ստորև ներկայացնում ենք սկզբի չորս երգերի բառերը, ամեն անդամ իր խմբի երգի և ներկայացված երգերի եղանակները պետք է սովորի իր խմբի աշխատանքների ընթացքում:

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Մեր հայրենիք ազատ անկախ
Մեր թշնամուց ազատուած
Իւր որդիքը արդ կանչում են
Ազատ, անկախ, Հայաստան:
Ահա եղբայր քեզ մի դրօշ
Որ իմ ձեռքով գործեցի
Գիշերները ես քուն չեղայ
Արտասուքով լւացի:
Ամենայն տեղ մահը մի է
Մարդ մի անգամ պիտ մեռնի
Բայց երանի որ իւր ազգի
Ազատութեան կը զոհի:

ՅԱՌԱՋ ՆԱՀԱՏԱԿ

Յառա՛ջ նահատակ ցեղի անմահներ,
Վեց դարու անմոռ վրէժի զրահներ,
Կատարն հայրենի լեռանց հեռագոյն՝
Երթանք կոթողէլ դրօշակն եռագոյն:
Հսկայ նւիրման
Տորմիդ հրաթև
Կամաւոր բանակ,
Յառա՛ջ, յառաջ անսասան,
Յառա՛ջ անդէղն,
Դէպի յաղթանակ, յաղթանակ:
Վատին սեւ արիւն մեր հողն ոռոգեց,
Տարագիր հայն իր կեանքը նորոգեց,
Երէկ շղթայւած՝ այսօր ինքնավար,
Յարեալ վեհօրէն դամբանէն խաւար:
Հսկայ նւիրման
Տորմիդ հրաթև
Կամաւոր բանակ,
Յառա՛ջ, յառաջ անսասան,
Յառա՛ջ անդէղն,
Դէպի յաղթանակ, յաղթանակ: 46

ՀԱՅ ԱՐԻ

Հայ Արի միշտ պատրաստ միշտ ուրախ
Անվեհեր քաջի պէս, տուր կուրծքդ առաջ
Ընդդէմ փորձանքի, ընդդէմ տանջանքի
Զւարթ ու առողջ, տուր կուրծքդ առաջ ու առաջ:
Մի մոռնալ աշխարհում, որ երբեք
Չպիտի կարենաս ապրել ազատ
Թէ որ չունենաս, ուժն ու քաջութիւն,
Կամք սրբազան, հոգի անվախ, անյաղթ մարմին
Մի մոռնալ աշխարհում երեք բան
Հայութիւն, Հայաստան, ազատ անկախ
Սէրն ու միութիւն ամէն բանի մէջ
Միայն պիտ կազմել, հիմքը անխախտ, եղբայրութեան:

ՀԱՅ ԱՐԵՆՈՒՇ

Հայ Արենուշ ազնիւ բարի
Դու միշտ պատրաստ օգնութեան
Քեզ են նայում ողջ հայութիւն
Մեծ, պատանի, երեխայ:
Հայ Արենուշ զգաստ ու ժիր
Կուրծք տուր ամէն փորձանքի
Որ ազգութիւն ազատ ապրի
Հայն էլ ազատ իր երկրում:

Բառարան